БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 201 (19.960). ● 1987 йил 2 сентябрь, чоршанба ● Баҳоси 3 тийин.

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

● Мўл ҳосил тўплашда ҳал қилувчи палла давом этмоқда. Ғўза парваришини бутун чоралар билан кучайтирайлик.

● Йиғим-терим мавсуми тобора яқинлашмоқда. Бу йил теримни механизациялашда кескин бурилиш ясаш йил бўйи пешона тери эвазига етиштирган ҳосилимиз қисқа муддатда йиғиштириб олинишининг муҳим шартидир.

● Ғўза баргининг батамом тўкилишига эришиш «зангори кема»ларнинг тўла қувват билан ишлашини таъминлайди. Пахтакорларнинг хлорат магний, хлорат-хлорид кальций ва хлорат магнийнинг бутилкаптакс билан аралашмасидан иборат дефолиантлардан фойдаланиш тажрибаси кенг оммалашсин!

● Терим-транспорт отрядларини тузиш, уларни зарур техника воситалари ва механизатор кадрлар билан комплектлаш шу куннинг асосий вазифаси.

РАҲБАРЛИК САМАРАДОРЛИГИ

ҚАЙТА ҚУРИШ ДАВРИДА ПАРТИЯНИНГ СИЁСИЙ, ТАШКИЛОТЧИЛИК ВА ИДЕОЛОГИЯ ФАОЛИЯТИ ДАРАЖАСИГА ЯНАДА ЮКСАКРОҚ ТАЛАБЛАР ҚЎЙИЛМОҚДА

Мамлакатда бошқарув ва хўжалик механизмини қайта қуриш соҳасидаги кенг миқёсли тадбирларнинг амалга оширилиши партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари ишини такомиллаштириш, жамият турмушининг барча соҳаларида партиявий таъсирни кучайтириш, кўриб чиқилаётган барча проблемаларга сиёсий назар билан ёндашиш услубини қарор топтиришни тақозо этмоқда.

Область, район, шаҳар ва қишлоқ муаммолари, барча меҳнат коллективлари иқтисодий, социал-сиёсий ҳаётининг бутун жиҳатлари партия комитетлари учун сиёсий раҳбарлик йўналиши бўлган, бундан буён ҳам шундай бўлиб қолади. Инсон омилини активлаштириш қайта қуришнинг мақсади ва уни амалга оширувчи асосий фактор ҳисобланаётган бугунги кунда партия ташкилотлари тараққиётни жадаллаштиришни белгиловчи соғлом маънавий-психологик вазият яратиш учун бутун ташкилотчилик, одамларни ишонтириш ва уюштира олиш санъатларини тўла-тўкис намойиш этишлари талаб қилинади.

КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленумидан сўнг жамиятда бошланган соғломлаштириш жараёни аввало партия комитетлари фаолиятини қайта қуриш зарурлигини кўрсатди. Сўнгги пайтларда партия ташкилотлари совет органлари, хўжаликни бошқарувчи идоралар, касаба союз, комсомол ва бошқа жамоат ташкилотлари вазифасини бажариш, уларнинг ишига ҳуда-беҳуда аралашишдек эски иш услубидан воз кечмоқдалар. Мажлисбозлик, қоғозбозлик, буйруқбозлик каби яроқсиз практика барҳам топаётир. Партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитетининг январь, июнь Пленумларида таъкидланганидек, ижтимоий-сиёсий жараённинг барча жабҳаларига раҳбарлик қилишда энг муҳим бўғин — одамлар билан ишлашни йўлга қўймоқдалар.

Экономикага партиявий раҳбарликни қайта қуришда Чирчиқ шаҳар партия комитетининг изланишлари самарали бўлаётир. Шаҳардаги кўпгина корхоналар бошқарувнинг янгича методлари асосида ишлаётган бир пайтда партия комитети бутун партиявий-сиёсий ишини қуйи бўғинларга, меҳнат коллективларига кўчирмоқда. Бу ерда кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашга талабчанлик кучайиб, партия йиғилишлари, бюро мажлисларининг роли ўсмоқда. Коммунистларнинг ҳисоботларини тинглаш, уларни аттестациядан ўтказиш яхши самаралар бера бошлади. Шаҳар партия комитети корхоналарни реконструкция қилиш, кўп сменали иш режими жорий этиш каби мураккаб вазифаларни амалга оширишга раҳбарлик қилмоқда. Энг муҳими бу йўлда камчиликларга йўл қўйишдан, хато қилишдан чўчимай, дадил бораётир.

Бироқ янгича ишлашга, жанговарликни оширишга интилиш айрим партия комитетлари фаолиятида ҳали ҳам сезилмаяпти. Кўпгина қишлоқ райкомлари сиёсий раҳбарлик қилиш ўрнига бевосита РАПО шуғулланиши керак бўлган ишларни ўз зиммаларига олишган, баъзи колхоз-совхозлар партия ташкилотларининг фаолияти буткул хўжалик ишига ўхшаб кетади. Партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари ҳақиқий ташкилий-партиявий, идеологик, оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишлар ўрнига бевосита маҳаллий Советлар, касаба союз ва бошқа жамоат ташкилотларига тегишли вазифалар билан банд бўлмоқдалар.

Партия ташкилоти коллектив ҳаётининг барча соҳалари учун маънавий жавобгардир. Афсуски, айрим раҳбарлар ҳанузгача партия комитетларининг, бошланғич партия ташкилотларининг кўз ўнгида қўшиб ёзиш, кўзбўямачилик билан шуғулланмоқдалар. Шу йилнинг ўзидагина «Узбексельмаш», «Эталон» ишлаб чиқариш бирлашмаларида, «Узгипротехбит» институтида, Навоий шаҳридаги нон маҳсулотлари корхоналарида қўшиб ёзишга йўл қўйилганлиги аниқланди. Бу корхоналарнинг бошланғич партия ташкилотлари кўзбўямачиликнинг олдини олиш у ёқда турсин, ҳатто бундай ҳолларни принципиал баҳолай олмаяптилар.

Яқинда бўлиб ўтган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, область партия комитетлари пленумларида шунга ўхшаш талай фактлар келтирилди. «Узэлектротерм» заводи илгари илғор коллективлардан ҳисобланарди. Давлат қабули шароитида ишлашга ўтгандан сўнг корхонада турғунлик ҳолати юз берди. Ишлаб чиқариш планлари бажарилмай қолди.

Бироқ корхона партия комитети бу ҳолатдан чиқиш учун конкрет чоралар изламаётир. Меҳнатобод, Арнасай, Бўка район партия комитетларининг иш услубида ҳам жиддий ўзгаришлар сезилмаяпти. Булар қишлоқ хўжалик органлари ишига раҳбарликни талаблар даражасида ташкил эта олмаяптилар. Баъзи районларда давлатдан қарзи кўпаяётган хўжаликлар сони ортиб бормоқда. Зарбдор, Киров район партия комитетлари ҳам экономикага раҳбарликда бўшашувчанликка йўл қўймоқда.

Партиявий ишни қайта қуришда талай қийинчиликларни енгишга тўғри келаётгани сир эмас. Экономикадаги турғунлик, социал-иқтисодий ва идеология масалаларидаги чалкашликлар, салбий ҳолатларнинг барчаси партиявий раҳбарликнинг издан чиқиши оқибатида рўй берди. Сўнгги пайтларда партия йиғилишлари ва сайлаб қўйиладиган органларнинг ролини ошириш, ишда коллегиаллик принципини қарор топтириш борасида муайян ишлар қилинаётир. Партия ҳаётининг нормаларини қўпол равишда бузиш, хизмат вазифасини суиистеъмол қилиш ҳолларига принципиал баҳо берилмоқда.

Бинобарин, ҳанузгача айрим партия ташкилотлари, коммунист-раҳбарлар меҳнат коллективи равнақи йўлида жон куйдириш, омманинг овозига қулоқ тутиш ўрнига юқоридан буйруқ кутадиган, коллектив олдида турган улкан иқтисодий-сиёсий масалаларни ҳал қилиш ўрнига майда, аҳамиятсиз ишлар билан шуғулланиш одатидан қутила олмаяптилар. Ташқаридан қаралганда бундай партия ташкилотларининг фаолияти жўшқинлиги, активлигига шубҳа йўқдек кўринади. Лекин аслида-чи! Аслида бу ишлар қоғозбозликдан, қуруқ ваъзхонликдан, хўжакўрсинчиликдан бошқа нарса эмас.

Ҳозир партия органларида жуда кўп янги, маънавий соғлом кишилар меҳнат қилмоқда. Бунга партиявий ишни қайта қуришнинг муҳим шарти сифатида қаралмоқда. Шуни таъкидлаш лозимки, ишимиздаги нуқсонлардан, фаолиятимизга сингиб кетган яроқсиз услуб ва зарарли одатлардан бир зарб билан қутилиб бўлмайди. Партиявий иш усул ва услубларини янгилаш, жамиятимизда бошланган соғломлаштириш, экономикани ривожлантириш жараёнини ростмана мустаҳкамлаш учун муайян вақт зарур. Бу борада дастлабки қадамлар қўйилмоқда. Энг муҳими, партия ташкилотлари ҳар бир масалага ёндашаётганда ҳамиша унинг ижтимоий-сиёсий жиҳатларини назарда тутишлари, инсонга ғамхўрлик қилишни сира унутмасликлари лозим. Бугунги куннинг партия ташкилотлари олдига қўяётган талаби ана шундай.

ҲОСИЛ—87

УЛУҒ ОКТЯБРЬ ЮБИЛЕЙИ ШАРАФИГА

Янгичасига ишлаймиз

Жиззахдаги «Комсомол» совхози механизаторлари пахта йиғим-терими бошланишидан бир ой олдин 94 та пахта териш машинасини обкатка қилишга киришдилар.

Нормага мувофиқ, бу агрегатлар 40 соат давомида дала шароитида ишлатилади. Бунинг учун эса «зангори кема»ларни бўлажак иш жойларига келтириш, маршрутлар, йўлларнинг сифати билан танишиб олиш керак.

— Бир йил муқаддам биз агрегатларни ремонтдан чиқарсак кифоя эди, — деб ҳикоя қилади механизатор Берди Наврўзов. — Ремонтнинг сифатига шу ернинг ўзида баҳо берилларди. Кейин эса машиналарнинг деярли ярми теримнинг дастлабки кунларидаёқ ишдан чиқиб тўхтаб қоларди. Бунинг оқибатида ҳар бир машина билан ўртача 30 тоннадан пахта терилар эди.

Обкаткадан чиққан ҳар бир агрегат махсус полигонда яна синаб кўрилади. Қўриқ ерларни ўзлаштирувчилар техникани ремонт қилиш ва созлашга кетган харажатларни ҳосилни ўз вақтида йиғиштириб олиш билан қоплаш ниятидадирлар.

Таъминот системаси ёрдам берди

Хонқа районидаги Охунбоев номли колхоз механизаторлари техникани пахта теримига тайёрлашни тугалладилар.

35 та «зангори кема», барча подборщиклар ва кўрак териш машиналари ремонтдан чиқарилди.

Хўжалик меҳнатчилари юбилей йилида ҳосилнинг камида 75 процентини механизмлар ёрдамида йиғиштириб олишни мўлжалламоқдалар. «Бункер-тележка-тайёрлаш пункти» методи асосида терим мавсуми графиги олдиндан тузиб қўйилди.

(ЎзТАГ).

Суратларда: 1. Комсомол районидаги Т. Аҳмедов номли совхознинг бригада бошлиғи Кундузхон Собирова ва хўжалик партия ташкилотининг секретари С. Ҳакимов мўл ҳосил тўплаётган баравж ғўзаларни кўздан кечиришмоқда. Бригада азаматлари бу йил 115 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 23,6 центнер ўрнига 30 центнердан «оқ олтин» йиғиштириб олишни кўзлашаяпти.

2. Сурхондарё областидаги Комсомолобод пахта тозалаш заводининг «Советобод» пахта пункти ишчилари (чапдан ўнгга) И. Наврўзов, В. Тюхин ва Б. Алматовлар. Улар қабул механизмларини барвақт ишга тайёрлашга муносиб ҳисса қўшишди.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ ва А. КОШКИН.
(ЎзТАГ) фотолари.

● *Ташвишли сигнал*

ИМИЛЛАШ ОҚИБАТИ

Шаҳрисабз консерва заводининг Қарши филиалидан «Совет Ўзбекистони» мухбирлар пунктига телефон қилишди: филиалда тартибсизлик, одамлар суткалаб маҳсулот топширолмай овора. Иссиқда туриб қолган помидор ириб, исроф бўляпти...

Кундузи соат ўнлар чамаси филиалда бўлдик. Чиндан ҳам корхона ёнида помидор ортган тележкалар карвони километрга чўзилиб кетган.

— Нуриддин Шукуров, Қамаши районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг маҳсулот топширувчисиман, — дея ўзини таништирди олдиндаги тележка соясида ўтирган йигит. — Кечадан бери навбат кутиб турибмиз. 65—70 километр жойдан маҳсулот келтирасан-у, ҳамиша шундай аҳвол.

Ўзи нима гап, дегандай филиал бошлиғи Суннат Омоновга юзландик.

— Э-ҳа, тартибсизликни кўраман десангиз, бундан икки-уч кун олдин келинг эди, — деди у ҳам яширмай. — Ҳозир бир оз иш йўлга қўйилгани.

— Мен ҳам бир ҳафтадан бери шу ердаман, — дея филиал раҳбари гапини қувватлай кетди Қашқадарё область агросаноат комитети ўсимлик маҳсулотини қайта ишлаш бўлими бошлиғи Бахтиёр Жуманов. — Биласизми, буларда тиним йўқ. Ишчи кучи етишмаслиги ишнинг белига тепяпти. Ҳатто иккинчи линияни ишга тушириш учун Шаҳрисабздан завод бош инженери Аркадий Алексеевич Пакни ҳам чақирганмиз. Ҳадемай ишлар юришиб кетади.

Бўлим бошлиғи навбатдаги ишларни эслатиб бизни юпатмоқчи бўлди. Бош инженер эса бор гапни айтди-қўйди.

— Иккинчи линияни ишга тушириш учун 300 метр кабель топиш муаммо бўлиб турибди, — дейди бош инженер. Кабел топишда отангга бор, онангга бор қабилида иш тутиляпти. Билмадим, бу нима билан тугайди.

Ҳа, корхона мавсумга яхши ҳозирлик кўрмаган. Мутасадди раҳбарлар, инженер-техник ходимлар ўтган йилгидек бемалол хотиржам юришган. Бу йил деҳқончилик яхши. Областнинг Муборак, Усмон Юсупов, Косон, Қарши ва Нишон каби қуйи районларида ҳам маҳсулот мўл-кўл. Филиал коллективи буни ҳисобга олмаган кўринади.

Завод филиали ва унинг Ульянов районидаги пунктида сунъий равишда навбат кутиш рўй бермоқда. Корхоналарнинг мунтазам ишлаши учун мутахассис ишчи кадрлар, керакли техник жиҳозлар, сув етарли бўлиши лозим. Афсуски, бу ерда ҳар уч масала ҳам муаммо. Филиал корхоналар кечи билан август ойигача сифатли капитал ремонтдан чиқарилиб қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари далаларда тер тўкиб етиштирган маҳсулотларни қабул қилиб олишга шай бўлиб туриши зарур эди. Бироқ аввал бошдан бепарволик, ўзибўларчилик кайфиятига берилиш қимматга тушмоқда.

— Тўғри, корхонани мавсумга шайлаш ҳақида тузукроқ ўйланмаган, — дейди йўл қўйилган камчиликка иқрор бўлиб агросаноат комитети бўлим бошлиғи. — Капитал ремонтдан сифатсиз чиққанлиги ҳам рост. Бу ерда уй-жой етишмаслиги важидан мутахассислар келмаяпти. Корхона 60 операторга муҳтож. Бунинг устига қайта ишлаш ускуна ва механизмлари эскирган, янгиси билан алмаштирилмаяпти. Очиғи, таъминотнинг ўзи ёмон. Сув ҳам етарли эмас. Ахир маҳсулотни ювишга етарли сув жуда ҳам зарур.

Бўлим бошлиғининг ҳам, завод раҳбарларининг ҳам ташвишланганларича бор. Бироқ бу тўғрида олдинроқ, йил бошиданоқ чуқурроқ ўйлаш керак эди. Энди улар дўппи тор келганда филиал бўйича 6250 тонна помидор, 760 тонна узумни қайта ишлаш зарур бўлганда ҳар хил баҳоналарни рўкач қилишяпти. Албатта, сўнгги пушаймондан фойда йўқ. Ҳозиргача бор-йўғи 2900 тонна помидор, 10 тоннача узум қайта ишланганлигини ҳисобга оладиган бўлсак, ёки кунига 300 тонна ўрнига 60—70 тонна маҳсулот қабул қилинаётганлигини ҳисобга оладиган бўлсак бу ерда аҳвол ташвишли.

Кеча-ю-кундузлаб навбат кутиш, изи узилмас тележкалар оқими ана шу имиллаш оқибатида юзага келмоқда. Шунинг натижасида маҳсулот сифати бузилаётганлигидан саноат корхонаси ҳам, хўжаликлар ҳам зиён кўрмоқдалар. Афтидан, бу қайта ишлаш корхонасида қайта қуриш шамоли эсмаганга ўхшайди.

М. КАРОМОВ.

БИЛИМЛАР КУНИ—ТИНЧЛИК КУНИ

Миллион-миллион совет кишилари биринчи сентябрда ажойиб байрам — Билимлар кунини нишонладилар. Шу куни янги авлод билим чўққиларини эгаллаш учун ўз йўлини бошлайди, тинчлик тақдири учун бўлган масъулиятга қўшилади.

Республика мактабларининг ўқувчилари ва ҳунар-техника билим юртларининг талабалари ўз дафтарларига ва дисплей экранларига: «Жаҳонга — тинчлик!» деган сўзларни ёзишди. Мамлакатимиз мактабларидаги билим байрами тинчлик дарсидан бошланишида чуқур маъно бор.

Янги ўқув йилида Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларининг мактабларига 4 миллион 500 мингдан кўпроқ ўқувчи келди. Ўн минглаб олти ёшли болалар қўлларига биринчи бор алифбе олди. Ҳунар-техника билим юртларининг 300 мингдан кўпроқ ўқувчиси парталарга ўтириб, 240 касб-кор сирларини ўргана бошлади. Ярим миллиондан кўпроқ йигит ва қиз олий ўқув юртлари ҳамда техникумларнинг дарсхоналарини тўлдиришди.

Партия ва меҳнат ветеранлари, халқ депутатлари, олимлар, меҳнат коллективларининг ва жамоат ташкилотларининг намояндалари мактаб ўқувчиларини, ҳунар-техника билим юртларининг талабаларини ва студентларни янги ўқув йили бошланганлиги билан табрикладилар. Улар ўз нутқларида Улуғ Октябрь нури 70 йил муқаддам кўпмиллатли мамлакатимиз барча халқларининг жаҳон фани ва маданияти чўққилари сари элтадиган йўлини ёритиб берганлигини таъкидладилар. КПСС билан Совет давлати совет кишиларининг тинч бунёдкорлик меҳнати учун шароитларни яратиш, ёш авлоднинг ўқиши ҳақида доимо ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Империалистлар авж олдирган қуролланиш пойгасини жиловлашга, ядро уруши хавфини даф қилишга қаратилган янги Совет тинчлик ташаббуслари бунинг яққол исботи бўлди. Шу куни республика олий ўқув юртларида бўлиб ўтган кўпкишилик митингларнинг қатнашчилари Советлар мамлакатининг тинчликсеварлик йўлини астойдил маъқулладилар.

Бу йилги Билимлар кунининг ўзига хос хусусиятлари бор. Республикамизда мактаб ислоҳотини амалга оширишдаги камчиликларни тугатиш юзасидан қатъий чоралар кўрилмоқда. Маориф, меҳнат тарбияси, ёшларнинг ҳар томонлама камол топиши масалаларини ҳал этишга янгича ижодий ёндашувлар намоён бўлди. Сира кечиктирмай ҳал этиш зарур бўлган муаммолар орасида ўқувчилар ва студентларнинг таълим-тарбияси савиясини ошириш масаласи бор. Расмиятчиликдан бутунлай воз кечиш, ёш авлодга таълим ва тарбия беришнинг ҳамма шаклларини янгилаш ана шунга кўмаклашмоғи лозим. Мактаб ислоҳотини амалга ошириш учун партия, совет ва хўжалик ташкилотлари мактаблар, ҳунар-техника билим юртларига, айниқса қишлоқ жойларида доимий ғамхўрлик ва ёрдам қилишлари зарур. Болалар уйлари ва интернатларга кўпроқ эътибор бериш, мактабнинг ишлаб чиқариш билан алоқасини изчил мустаҳкамлаш лозим. Маориф системасини қайта қуришни тугаллаш таълим сифатини ошириш, халқ хўжалигининг барча тармоқлари учун мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш вазифаларини ҳал этадиган малакали кадрлар тайёрлаб беришга имконият яратади.

Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларида Билимлар кунида янги мактаблар, бошқа ўқув юртлари тантанали вазиятда очилди. Тошкент шаҳрининг Чилонзор районида 1250 ўринга мўлжалланган Г. Димитров номли 202-янги мактаб ўқувчиларни қабул қилди. Бу ерда ўқиш учун ҳамма шароитлар яратилган. Мактабда 33 та синфхона, лингафон кабинетлари, мактаб устахоналари, 250 ўринли ошхона, катта зал ва иккита спорт зали, ёзги спорт комплекси, теплица бор. Янги мактабда 6 ёшли болалар ҳам ўқийди. Улардан иккита группа тузилди.

Ана шу мактабни очишга бағишланган тантаналарда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев қатнашди.

Республика пойтахтида шу куни ана шундай мактаблардан олтитаси ўқувчиларни биринчи марта ўз бағрига олди. Бу мактабларни очишга бағишланган тантаналарда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари Т. А. Алимов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. В. Судаpенков қатнашдилар.

Тошкент Олий партия мактабида Билимлар куни янги ўқув йили бошланишига бағишланган тантаналарда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири П. В. Догонкин қатнашди.

(ЎзТАГ).

ҚОҒОЗБОЗЛАР

Ўзининг устидан арз қилиб... ўзига шикоят ёзган одамларни учратганмисиз? Йўқ, дерсиз, албатта. Бу — табиий. Чунки фақат латифаларда шундай бўлади. Лекин латифа тўқишга туртки берадиган воқеалар ҳам бўлади-ку...

Наманган шаҳрининг Нодира кўчасида 306 ўринли «Турист» меҳмонхонаси қурилиши ҳақида хабар тарқалди. Қурувчилар ҳам вақтни беҳуда ўтказмай, қурилиш учун керакли материалларни дарҳол келтириб қўйишди.

Ишнинг бошланиши ҳам чакки эмас. Бироқ бу йил учун белгиланган 900 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари плани бажарилмаслиги аниқ бўлиб қолди. Сабаби — объект қад кўтарадиган территорияни эгаллаб турган ташкилот ва идоралар майдонни бўшатмадилар. Ваҳолонки, масала узил-кесил ҳал бўлган ва пул ҳам тўланган. Область ижроия комитетининг автогаражи, архив бўлимига бошқа ердан жой ажратилган эди.

Ана шу сансалорлик оқибатида бош пудратчи — Наманган қурилиш бошқармаси ярим йилликка мўлжалланган 225 минг сўмлик ишни бажара олмади.

Аҳволни зудлик билан тузатиш чораларини кўриш зарур эди. Шу муносабат билан 10-қурилиш тресги бошқарувчиси область ижроия комитети раисига хат йўллаб, ёрдам сўрашга мажбур бўлди. Ушбу хат ижроия комитет раисининг қурилиш бўйича ўринбосари А. Ҳайдаровга «оширилди». Ўринбосар ўз навбатида хатни шаҳар ижроия комитетининг раиси Ё. Акбаровга, у киши эса ўз ўринбосари Э. Маматқуловга юборди.

Э. Маматқулов бундоқ қараса, объект ВЦСПС маблағи ҳисобидан қурилаётган экан. Шундан сўнг у ҳам хатни ўйлама-нетмай дарҳол туризм ва экскурсиялар бўйича область Советига юбориб қўяқолди.

Советдагилар хатни олиб, ҳангу манг бўлиб қолишди. Ахир улар можарони бартараф этиш ўз қўлларидан келмагач, қурувчиларга бу ҳақда юқори органларга мурожаат этишни таклиф этишган эди-да! Буни қарангки, ўзлари ёзган хат яна ўзларига, яъни қурилиш тресги бошқарувчисига қайтиб келди.

Ўз хатига амалий жавоб кутган қурувчилар бу ҳолни англашилмовчиликка йўйишди ва яна область ижроия комитети раисига қайта хат йўллашди.

Қурувчилар роппа-роса бир ой ўтгач, ажабо, ўз хатларини яна... ўзлари олишди. Қизиқ, кейинги хат ҳам худди олдинги хат «маршрути» бўйича айланиб келган эди: ўша идоралар номлари, ўша раҳбарлар имзолари турарди унда ҳам.

Ажабтовур бу воқеа наманганлик раҳбарлар ўртасида қоғозбозлик, тўраларча расмиятчилик иллати илдиз отганини кўрсатмайдими, ахир? Латифанома «саргузаштларга», яъни сансалорликка чек қўйиш пайти келмадимикин бу ерда?!

Ш. ХОЛМИРЗАЕВ.

СЎНГГИ СОАТДА...

ЭРОН-ИРОҚ. Ироқ ҳарбий қўмондонлигининг вакили хабар беради: якшанба куни кечқурун Ироқнинг қирувчи-бомбардимончи самолётлари Эрон қирғоғи ёнида шу куни иккинчи бор «денгиздаги йирик нишон»ни яксон этдилар. Ўтган куни кечаси Ироқ авиацияси Харк оролидан шарқроқда хом ашё олиш учун навбатда турган нефть танкерларига зарба урди. Кейинроқ Ироқ самолётларидан бир гуруҳи Эроннинг ичкарисидаги иқтисодий ва саноат объектларини бомбардимон қилди. Ироқ самолётлари ва вертолётлари бир кун ичида 178 марта жанговар топшириқ билан учдилар. Душманнинг аскари ва техникасига талофот етказилди. Ироқ бош ҳарбий қўмондонлигининг маълумотида айтилишича, барча самолётлар шикаст етмасдан ўз базаларига қайтиб келган.

Эрон ИРНА агентлигининг хабарига кўра, Эрон қўшинлари фронтнинг жанубий участкасида ироқликларнинг аскари ва техникасига талофот етказиб, бир қанча муваффақиятли операциялар ўтказдилар. Фронтнинг бошқа участкаларида маҳаллий аҳамиятга молик жанглар бўлди. Агентликнинг хабарида айтилишича, Ироқ артиллерияси Эроннинг Хуррамшаҳр ва Ободон шаҳарларини ўққа тутган. Аҳоли ўртасида ярадор бўлганлар бор. Эроннинг ҳарбий денгиз кучлари кемалари Ўрмуз кўрфазида 8 та чет эл кемасини тўхтатиб қўйиб, юкларини кўздан кечирдилар. Шундан кейин уларга рейсни давом эттиришга рухсат берилди.

ПЕКИН. Хитой ҳукумати СПИД касаллигини даволашнинг самарали йўлларини қидириш бобида халқаро куч-ғайратларга қўшилишга қарор қилди. ХХР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари Хэ Цзешэн Пекинда шуларни айтди. Ҳозирги вақтда, деди у, Хитойда СПИД тарқалашининг олдини олиш ва уни даволаш воситаларини қидириш юзасидан программа ишлаб чиқилмоқда. Шу мақсадда ХХР соғлиқни сақлаш министрлигида махсус группа тузилди. Биринчи навбатда Хитойга келаётган кишилар соғлигини назорат қилиш тадбирлари, мамлакатнинг қирғоқ бўйларидаги шаҳарларда махсус лабораториялар очиш кўзда тутилади. Хитой ҳозирнинг ўзидаёқ АҚШга игна терапияси, «цигун» нафас ростлаш гимнастикаси ва бошқа анъанавий воситалар бўйича мутахассисларни жўнатди. Улар СПИДни даволашда қўҳна Хитой медицинаси меросини қўллашга уриниб кўрадилар. ХХР соғлиқни сақлаш министри ўринбосарининг таъкидлашича, мамлакат гражданлари орасида СПИДга чалинган кишилар аниқланганн йўқ. Аммо бир неча киши СПИД билан оғриган бўлса керак, деб тахмин қилинмоқда.

Илгари ана шу одамлар томирига чет элдан келтирилган консерваланган қон дорилари қўйилган эди.

• Партия турмуши: қайта қуриш ва кадрлар

Жамиятдаги революцион ўзгартишлар бир томондан янгиланиш, ижодкорлик, бунёдкорона ташаббускорлик талаблари билан, иккинчи томондан, консерватизм, эскича услублар, ғаразли мақсадлар ўртасидаги зиддиятни биринчи ўринга чиқариб қўйди... Шу зиддиятни бартараф этиш кадрлар сиёсатида ҳам, партия, давлат ва жамоат ҳаёти янгича ёндашувлари ва нормаларини қарор топтиришда ҳам тез ва қатъий чоралар кўрилишини талаб қилади.

(КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленуми материалларидан).

ЗИДДИЯТ

МАЖЛИСДАН СЎНГ

Ҳаммаси партия комитетининг ўша кенгайтирилган мажлисидан кейин бошланди. Унда барча тармоқлардаги ишлар, кадрлар фаолияти чуқур таҳлил этилди. КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми қарорлари асосида совхоз партия комитетининг кадрлар билан ишлаш соҳасидаги вазифалари муҳокама қилинди.

Партком секретари Ибодулла Норқўзиев Тошкент Олий партия мактаби қошидаги малака ошириш курсида ўқиб қайтгач, у ерда тингланган лекциялар, тажриба алмашувлар асосида ушбу мажлисга жиддий тайёргарлик кўрганди. У принципиал танқидий руҳида ўтди. Чунончи, мева етиштиришга ихтисослашган хўжаликда кўпгина ишлар талаблар даражасида эмаслиги, кейинги беш-олти йил ичида чорвачилик бўйича фойда ўрнига зарар кўрилаётганлиги иқтисодий анализ орқали очиб ташланди. Ўз бурчини унутиб қўйган коммунистлар, айрим партиясиз мутахассислар, ўрта бўғин кадрлари аёвсиз танқид қилинди. Партком аъзолари ишлаб чиқариш планларини муттасил барбод этиб келаётган, маҳсулот таннархининг ошишига йўл қўяётган ташаббуссиз айрим мутахассисларни алмаштириш, умуман барча кадрларга нисбатан талабчанликни кучайтириш зарур, деган хулосага келдилар.

Ғалвир сувдан кўтарилишини сезиб, танқидга эти юпқа бўлган айрим кадрлар ғимирлаб қолишди. Давлатга минг-минглаб сўм зарар келтирилишига қарамай, ўз фойдасидан ўзга нарсани ўйламаётган баъзи шахсларга қайта қуриш, янгича ишлаш деган гаплар оғир ботди. Айниқса, бош зоотехник Норқувват Тожиев мажлисда бўлган гапларга, ҳаққоний танқидга чидай олмади.

Партком секретари аринининг уясини қўзғатиб қўйганини англади. Районда энг баобрў одамлардан саналган, кимсан — Тожиевлар бу ерда арзимаган нарса деб танқид эшитиб ўтирса! Хуллас, иш юзасидан бўлган дўстона, принципиал танқид дув-дув гапга сабаб бўлди. Парткомнинг кенгайтирилган мажлиси ўтган куннинг эртасига И. Норқўзиев район партия комитетига борди-да, мажлисда бўлган воқеани шарҳлаб берди. Район партия комитети ташкилий ишлар бўлими мудири Н. Сайдазимов, қишлоқ хўжалиги бўлими мудири Ш. Холмирзаев, партия комиссияси раиси Р. Душаев ўртоқлар: «Ҳеч нарсадан тап тортмай ишлайверинг, биз қўллаб-қувватлаймиз», — дейишди. Бу пайтда партком секретари устидан райкомга, юқорироқ органларга ҳам юмалоқ хатлар туша бошлаган эди.

Мичурин номли совхоз партия комитети секретари И. Норқўзиев ҳар хил гап-сўзлардан, юмалоқ хатлардан чўчимади. Фаолиятини партком аъзолари қўллаб-қувватлаётгани унга қанот бағишлар эди. 3 февраль куни бўлиб ўтган партия комитети мажлисида номенклатурадаги кадрлар тасдиқдан ўтказилди. Рўйхатдаги 48 нафар кадрдан уч нафари тасдиқланмади. Бўлим бошқарувчиси А. Хўжамуродов, бўлимнинг катта агрономи У. Ҳамдамов, колхознинг бош зоотехниги Н. Тожиев ўз лавозимларига нолойиқ деб топилди. Катта агроном А. Примқулов, бўлим катта бухгалтери Ҳ. Абдураҳимов, инженер-механик Д. Исманов, катта бухгалтер Н. Шомуродов эса айрим шартлар билан тасдиқланди. Булар ўз зиммаларидаги масъулиятни тўла ҳис этмаётган кишилар эдилар. Партком аъзолари бундай қарор қабул қилишдан олдин уларнинг бир неча йиллик фаолиятларини синчиклаб ўрганиб чиқишганди.

— Биз парткомнинг олдинги мажлисида сут-товар фермасидаги ишларнинг нотўғри ташкил этилганлиги оқибатида кейинги олти йил ичида қолоқликдан чиқолмаяпмиз, — деди мажлисда И. Норқўзиев, — Ўзингиз ўйлаб кўринг: «Энг яхши кўрсаткичга эришдик», — деб мақтанилган 1986 йилда ҳар бир килограмм гўштнинг таннархи 21 сўмга, сутнинг бир килограмми 61 тийинга тўғри келса, тухумнинг бир донаси 24 тийинга тушса, бундай мутахассисга яна қандай баҳо бериш керак? Бир йилда 5000 жўжадан 3 мингги ўлиб турса, бунга ким жавоб беради?

Мажлисда чорвачилик аҳволини яхшилашга жиддий киришмаётган хўжалик раҳбарлари ва мутахассислари танқид қилинди. Айни пайтда мансабига нолойиқ деб топилган бош зоотехник Н. Тожиевнинг ҳомийлари ҳам топилаётганлиги эслатиб ўтилди. Кейинги олти йил ичида чорвачилик бўйича планлар учма-уч бажариб келинган-у, бироқ маҳсулот таннархи 2—3 баравар ошиб кетаверган. Чорвачилик фермасида ҳисоб-китоб тўғри йўлга қўйилмаганлиги, хўжасизлик, масъулиятсизлик авж олганлиги туфайли ем-хашак жамғариш ва улардан самарали фойдаланишда жиддий нуқсонларга йўл қўйилди.

Ўз-ўзидан маълумки, чорвачиликдаги бундай аҳвол партком аъзоларини ташвишга солмасдан қўймасди. Партия сиёсий ўқуви машғулотларида қатнашмайдиган, партия топшириқларини бажармайдиган Н. Тожиев, бош зоотехниклик лавозимига нолойиқлиги тўғрисидаги партком қарори эътибор учун район партия комитетига ҳавола қилинди. Район партия комитетининг қишлоқ хўжалик бўлими мудири Ш. Холмирзаев шахсан бу қарорни маъқуллашини билдирди.

ҲОМИЙЛАР

Бироқ шундан сўнг яна зиддият кучайиб борди. Бош зоотехник Н. Тожиев партком секретари устидан райкомнинг биринчи секретари Ғ. Шариповга шикоят қилди. Шикоятда у «Норқўзиевга кўк ўт бермаганим учун тасдиқдан ўтказмади», — деб айтган эди. Текшириб кўрилганда эса кассага кирим пули тўланиб, сўнгра беда олинганлиги маълум бўлди.

Вақт ўтиб борар, лекин партком қарорининг бажарилиши ҳамон пайсалга солинарди. Ўша пайтда директорлик вазифасини бажарувчи Қ. Азимовдан қарорнинг ижроси талаб қилинди. Лекин у райондаги раҳбарлар илтимос қилишяпти, деган баҳона билан ҳозирча бу масалани ҳал қилолмаслигини айтди.

Ниҳоят, район партия комитети вакиллари — ташкилий ишлар бўлими мудири Н. Сайдазимов, район халқ контроли комитети инспектори Ҳ. Ражабалиев 27 февраль куни совхозга келиб, партком аъзоларини тўплашди. Улар текшириш жараёнида хўжаликда бошқа молиявий камчиликларга ҳам йўл қўйилганлигини маълум қилишди. Бироқ партком қарори маъқулланмаётганлигини ҳам таъкидлашди. Қарор муаллақ қолганлиги кўпчиликни ҳайратга солди. Бу вақтда ўз лавозимида қолиш учун югуриб-елиб юрган бош зоотехник Н. Тожиев «навбатдаги конвейер»ни ишга солганди. РАПОнинг собиқ раиси М. Исаев совхоз директори вазифасини бажарувчи Қ. Азимовга телефон қилиб: «У яхши зоотехник, ишлаб турсин», — деганди. Бу ҳам майли-я, зиддиятга участка милицияси инспектори, зоотехникнинг акаси капитан Холназар Тожиев ҳам аралашди. Бир куни инспектор партком аъзоси совхоз марказий ремонт устахонаси инженери, район партия комитети аъзоси Маҳмуд Абдуллаевни йўлда тўхтатиб:

— Мен ҳаммасидан хабардорман, қадамингни ўйлаб бос! Сен укамни қувватлашинг керак, тушундингми? — дея огоҳлантирди.

Хўш, нима учун район партия комитети совхоз парткоми қарорини маъқулламади? Нега турли гап-сўзлар кўпайиб кетди? Ана шу саволларга жавоб излаш мақсадида партком секретари райкомнинг иккинчи секретари А. Омельяненко ҳузурига борди. Иккинчи секретарь бу масала билан шуғулланишни яна ташкилий ишлар бўлими мудирига топширди. Бу орада И. Норқўзиев меҳнат отпускасида бўлиб қайтди. Ишга чиққан куни бу масала зоотехник Н. Тожиев фойдасига ҳал этилганлигини билиб ҳайрон қолди. «Фермада сайлов ўтказишди, яна эски зоотехник сайланди» — деб айтишди унга. Аслида эса бу сайлов номигагина ўтказилган эди.

Партком аъзолари мажлис қарорини қаттиқ туриб ҳимоя қилишларига қарамай район партия комитети шу йилнинг 25 мартида Мичурин номли совхозда кадрларни тасдиқлаш вақтида партия комитети томонидан йўл қўйилган «айрим камчиликлар тўғрисида» қарор қабул қилди. Шу билан масала узил-кесил ҳал қилинди, зиддиятлар бартараф этилди деб ўйларсиз. Асло ундай эмас. Қарорда «бош зоотехник Н. Тожиевнинг камчиликларидан ташқари, чорвачилик маҳсулотлари кўпайган вақтлар ҳам бўлганлиги» таъкидланади. Партком аъзолари Н. Тожиевни лавозимига тасдиқламасдан нотўғри иш юритганликларига ишора қилинади. Хуллас, қарорнинг биринчи бандида партком қарори бекор қилинади ва «партком зиммасига 1987 йилнинг биринчи ярми якунларига кўра Н. Тожиевни бош зоотехниклик вазифасига тасдиқлаш масаласини кўриб чиқиш топширилади».

Бироқ партком аъзолари ҳамон ўз сўзларида маҳкам турардилар. Шундай бўлсада, лавозимига тасдиқланмаган бош зоотехник ҳомийлари ёрдамида ишлаб юраверди. Зиддият тобора кучайиб борди. Партком секретари ва унинг аъзолари устидан имзосиз хатлар кўпайди.

Район партия комитетининг навбатдаги пленумида музокаралар пайтида хоҳловчилар чиқиб сўзлаши мумкинлиги айтилди. Шунда И. Норқўзиев минбарга чиқиб, хўжаликдаги зиддиятни лўнда қилиб тушунтирди, район партия комитетининг позициясини танқид қилди. Қайта қуриш борасида совхоз партия комитети амалга ошираётган ишлар қўллаб-қувватланмаётганлигини афсусланиб сўзлади. Унинг нутқи пленум қатнашчиларида катта таассурот қолдирди.

Пленумдан сўнг район партия комитетида хўжаликдаги ушбу зиддиятни хамирдан қил суғургандек осон ҳал қилиб қўяқолинди. Район агросаноат бирлашмасининг шу йил 14 апрелдаги буйруғига кўра, Н. Тожиев «Голодностепстрой»га қарашли янги ерларни ўзлаштириш бошқармаси хатига биноан Меҳнатобод районидаги Охунбобоев номли совхозга бош зоотехник қилиб ўтказилди.

Ўрни келганда яна бир нарсани эслаб ўтайлик. Райком пленумидаги И. Норқўзиевнинг танқид ва ўз-ўзини танқид руҳи билан суғорилган нутқи катта шов-шувга сабаб бўлган эди. Бироқ райком органи — «Янгиер тонги» газетаси саҳифаларида барча нотиқларнинг нутқи эълон қилинди-ю, унинг нутқи эса матбуот юзини кўрмади. Ҳозирги ошкоралик даврида бундай бўлиши кишини ажаблантиради. Наҳотки, район партия комитети адресига танқидий фикр билдирганлиги учун И. Норқўзиев сўзи газетага берилмаган бўлса?

ИККИ ХИЛ ПОЗИЦИЯ

Ушбу зиддиятли масала юзасидан район партия комитетининг иккинчи секретари А. Омельяненконинг фикри билан қизиқдик.

— Умуман олганда партком аъзолари ҳақ, — дейди у. — И. Норқўзиев принципиал, талабчан ва ишчан етакчи. Хўжалик партия комитети ўз фаолиятини ҳозирги талаблар даражасида олиб боришга интилаётганлиги кўриниб турибди.

— Совхоз парткоми зоотехникни ўз лавозимига тасдиқламаган бир пайтда унинг бошқа хўжаликка, ана шундай лавозимга ўтказилишини қандай тушунса бўлади?

— Чўл совхози билан бу ернинг шароити бир хил эмас. Лекин фикрингизда жон бор. Биз бу ҳақда ўйлаб кўрамиз.

— Партком қарорини район партия комитети нега қувватламади?

— Биласизми, — деди райком секретари, — бюрода масалани бир киши ҳал этмайди...

Энди гапни мухтасар қилиш мумкин. Ҳозир ҳам партком секретарининг устидан турли идораларга шикоятлар, имзосиз хатлар келиб турибди. Бироқ қарорни унинг бир ўзи эмас, партком аъзолари қабул қилишган. Райком бюроси ҳам масалага чуқурроқ ёндашганда айни муддао бўларди.

Бошланғич ташкилотларда партия ишини қайта қуриш, кенг демократия ва ошкоралик, принципиал танқид ва ўз-ўзини танқид асосида олиб борилаётган дастлабки қадамлар партия комитетлари томонидан қўллаб-қувватланиши, руҳлантириб турилиши зарур. Ховос район партия комитети фаолиятидаги принципсизлик, бирёқламалик бошқаларга ибрат бўлиши лозим.

Ҳ. ХАЛИЛОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

*

Ромитан районидаги «Қизилравот» совхозининг бош чўпони, коммунист Умет Улмаханова ҳалол меҳнати билан элда обрў топган аёллардан. У ўз боқимидаги қўй-қўзиларни намунали парваришлаб, доимо зиммасидаги план ва социалистик мажбуриятларини ошириб бажаришга муваффақ бўлмоқда.

Суратда: илғор бош чўпон Умет Улмаханова.

Х. Қурбонов фотоси.

*

ИРРИГАЦИЯ ИНШООТЛАРИ ҚУРИЛИШИДА

Яккабоғ районида сув танқислигига барҳам бериш учун ирригация иншоотлари қурилиши авж олдирилмоқда. 7,5 миллион кубометр обиҳаёт тўпланадиган Қизилсув ҳавзаси қурилиши тезлаштириб юборилди.

Сув омборининг асосий манбаи Ҳисор тизма тоғларига туташиб кетган Қизилсув дарёсидир. Ҳозир иншоот қурилиши билан «Кашкадарьяводстрой» трестининг Яккабоғ механизациялашган кўчма колоннаси коллективи шуғулланмоқда. Қурувчилар иншоотни муддатидан илгари фойдаланишга топширишга аҳд қилишган.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Районда яна бир йирик сув иншооти барпо этилаётир. Бу Оқсув-Яккабоғ магистрал канали. Канал ишга тушгач, Ҳисорак сув омборидан секундига 25 кубометр сув олади. «Хисаракгидрострой» бошқармасининг 1-механизациялашган кўчма колоннаси бунёдкорлари ишни жадаллаштирмоқдалар. Иншоот келгуси йил вегетация давригача қуриб битказилиши керак. Бунинг учун 8 миллион кубометр тупроқ чиқариш, 5 минг кубометр бетонлаш ишлари бажарилади.

Шу кунларда каналнинг Оқсув—Чоршанба — Танхоз трассаларида иш қизғин. 18 та экскаватор, 30 га яқин бульдозер, 13 та автоскрейпер ва 100 дан зиёд автотранспорт юксак унум билан ишлатилмоқда. Иншоот бунёдкорлари КПСС Марказий Комитетининг совет халқига Мурожаатномасидан руҳланиб смена топширигини 1,5—2 ҳиссадан ошириб адо этишмоқда.

Яккабоғ районида бундай обиҳаёт иншоотларининг қурилиши колхоз ва совхозларда сув таъминотини анча яхшилайди, Айниқса, «Шарқ юлдузи», «Марксизм», Ульянов номли, «Правда» колхози ва Буденний номли совхозларда сув муаммоси ҳал этилади. Шунингдек, район хўжаликларида қўшимча 5 минг гектар янги ерни ўзлаштириш мумкин бўлади.

К. МУСАЕВ.

• МАТЛУБОТ КООПЕРАЦИЯСИ ИШИНИ ТУБДАН ҚАЙТА ҚУРАЙЛИК

ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VI пленумида «Ўзбекбирлашув» правлениеси ва унинг жойлардаги органлари фаолияти ҳаққоний танқид қилинди. Матлубот кооперацияси ташкилотларида иш услуби ва методини қайта қуриш ҳамон суст ва қатъиятсизлик билан олиб борилмоқда. Чакана савдо обороти етти ойлик плани бажарилмади, аҳолига пуллик хизмат кўрсатиш топшириқлари адо этилмаётир.

Айниқса шу йилнинг етти ойида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан ҳам кам ҳажмда савдо қилинганлиги ачинарлидир. Ана шундай шароитда тармоқ меҳнатчилари савдо ишидаги жиддий камчиликларни бартараф этиш, тармоққа қарашли кооператив корхоналарда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, шахсий томорқа хўжаликларидан ҳамда колхоз ва совхозлардан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ҳисобига товар оборотига қўшимча моллар жалб этиш чора-тадбирларини белгиламоқдалар.

Товар обороти планларининг бажарилмаслигига ажратилган фондлар бўйича молларнинг белгиланганидан камлиги, ўз вақтида етказиб берилмаётганлиги ҳам сабаб бўлмоқда. Шу йилнинг етти ойида республикамиз саноати матлубот кооперациясига 52 миллион сўмлик кам мол етказиб берди. Савдога сифатсиз моллар юбориш давом этмоқда. Ўтган олти ой мобайнида Бухоро пойабзал ва Хива тўқувчилик фабрикалари текшириб кўрилган буюмларининг ҳар тўрттасидан бири, Фарғона мебель ва Самарқанд тикувчилик фабрикалари тайёрлаган молларнинг ҳар бештасидан биттаси брак қилинди. Энг янги модалар бўйича тайёрланган харидоргир буюмлар кам ишлаб чиқарилмоқда.

Қишлоқларда савдо корхоналари, айниқса, чакана савдо тармоғи моддий-техника базасини ривожлантириш суръатлари паст. Гарчанд бу мақсад учун йил сайин 80 миллион сўмлик маблағ сарфланаётган бўлса ҳам бир қатор аҳоли пунктларида кундалик зарур товарлар билан савдо қиладиган магазинлар йўқ.

Аҳолининг барча қатламига савдо хизмати кўрсатишни йўлга қўйиш борасида дастлабки тажрибалар бор. Айрим қишлоқларда бевосита уйларда магазинлар ташкил этила бошланди. Жумладан, Андижон областида маҳаллий Советлар билан ҳамкорликда 60 та ана шундай магазин ишга туширилди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш мавсуми бошланиши билан мингга яқин қабул қилувчи-тайёрловчи пунктлар очилди. Оби-ҳавонинг ноқулай келишига қарамасдан тайёрлов ташкилотларида деҳқончилик, чорвачилик ҳамда иккиламчи маҳсулотларни тайёрлаш ва етказиб беришда дуруст натижаларга эришаётирлар.

Аммо тан олиш керакки, бошланган кўпгина яхши ишлар талабчанликнинг етишмаслиги, баъзан масъулиятсизлик орқасида ниҳоясига етмай қолмоқда. Мамлакатимизнинг саноат марказлари, Москва, Ленинград шаҳарларига 1 миллион тоннага яқин картошка, мева-сабзавот ҳамда полиз маҳсулотлари юборилади. Бир қараганда бу борада эришилган натижа ёмон эмас. Аммо паст сифатли маҳсулот жўнатиш фактлари ҳам учрамоқда. Сирдарё область матлубот жамиятининг Ворошилов район тайёрлов идораси Иркутск областига сифати бузилган помидор жўнатди. Бўка район тайёрлов идораси эса Томск газ қурилиши тресті учун цемент қолдиқлари тозаланмаган вагонга сабзавот ортган. Сурхондарё область Қумқўрғон, Денов, Самарқанд область Самарқанд район тайёрлов идоралари Москва, Ленинград, Пермь шаҳарларига сифатсиз эртаги карам жўнатганлар.

Маълумки, шу йилдан бошлаб республикамиздаги колхоз бозорлари матлубот кооперацияси ихтиёрига ўтказилди.

Бозорларда қурилиш ишларини амалга ошириш, янги бозорлар ва расталар қуриш учун катта маблағ сарфланмоқда. Янги 27 колхоз бозори қуриш, сабзавот, картошка сақлаш омборлари барпо этиш, колхозчилар уйлари ва бошқа объектларни қуриб фойдаланишга топшириш учун актив иш бошлаб юборилди. Аммо шу ўринда ҳам ишни бугунги кун талаблари даражасида йўлга қўйилди, дейиш қийин. Баҳор ва ёз ойларида бозорларда нарх-наво қиммат бўлди. Колхоз ва совхозлардан, аҳолидан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини келишилган нархлар бўйича олиб сотадиган кооператив савдо тармоқлари иши ҳамон кенг оммалашмаётир.

Кейинги вақтда Тошкент шаҳрида, республикамизнинг бошқа шаҳарларида Давлат агросаноат комитети билан ҳамкорликда ярмаркалар ташкил этиш кенг қўлланилмоқда. Жумладан, Тошкент шаҳрининг Юнусобод, Қорақамиш, Фарҳод, Чилонзор, Тракторсозлар бозорларида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан савдо қилаётган ярмаркалар ишлаб турибди. Сурхондарё, Жиззах, Наманган, Фарғона, Тошкент ва бошқа областлардан сабзавот карвонлари маҳсулот ташиб келтирмоқда.

Шу йилнинг 1 июлидан матлубот кооперациясининг ташкилотлари ва корхоналари планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги тартибига ўтиб ишламоқда. Мамлакатимизда қайта қуриш ва жадаллаштириш ишлари олиб борилаётган бир пайтда бу муҳим ва масъулиятли тадбирдир.

Бошқарувни янги шарт-шароитларда олиб бориш ҳар бир коллективнинг ҳисобдонлик билан ишлашини, ишни оқилона олиб боришни, фаолиятда рентабелликка эришишни тақозо этади. Эндиликда ҳар бир кооператив ташкилотларда меҳнатга ҳақ тўлашнинг ягона фонди ташкил этилади. Сарф-харажатни камайтириш йўли билан катта фойда олиш орқали меҳнатга ҳақ тўлаш фондини кўпайтириш имкониятлари туғилади.

Тармоғимиздаги молиявий аҳволнинг қониқарсизлигига, савдо корхоналари ва омборларида туриб қолган ўтмас молларнинг кўплиги ҳам сабаб бўлмоқда. Ҳозир матлубот кооперациясида 110 миллион сўмлик туриб қолган ҳамда 240 миллион сўмликка яқин суст харид қилинаётган, олтмишинчи-саксонинчи йилларда ишлаб чиқарилган моллар бор. Харидоргирлик хусусиятини йўқотган бу молларни арзонлаштирмай туриб сотиш амри-маҳол. Ҳолбуки, бу масалани ҳал этишда матлубот кооперацияси тегишли кафолатга эга эмас.

Республика кооператив ташкилотлари планларни муваффақиятли бажариш учун ички резерв ва имкониятларга эга. Бу, аввало қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёни тайёрлашни кенгайтириш, кооператив ташкилотларда маҳсулотлар ишлаб чиқаришдир. Маҳсулотнинг магазин пештахталарига етиб келишини тезлатиш, транспортдан оқилона фойдаланиш, маблағларнинг ҳаракатчанлигини тезлаштириш, хўжасизликдан кўриладиган зарарларни бартараф этиш зарур.

О. МАҲМУДОВ.
«Ўзбекбирлашув» правлениеси раиси.

Дунё воқеалари

ҚУРОЛСИЗЛАНИШ БИЛАН РИВОЖЛАНИШ ЎРТАСИДАГИ ЎЗАРО АЛОҚА

Қуролсизланиш билан ривожланиш ўртасидаги ўзаро алоқага бағишланиб Нью-Йоркда бўлаётган халқаро конференцияга жаҳоннинг ҳамма ерида ядро хавфини бартараф этиш йўлида планетамиз халқлари курашидаги муҳим қадам, деб баҳо берилмоқда. Барча қитъалардаги матбуот, радио ва телевидение қуролсизланишдан тараққий этган давлатлар ҳам, тараққий этаётган давлатлар ҳам ривожланиш йўлида манфаат кўрадилар, деб таъкидламоқда.

ВАРШАВА. Польшада чиқадиган газеталар конференцияга катта эътибор бермоқдалар. ПБИП Марказий Комитетининг органи «Трибуна люду» газетаси «ҳарбий ва сиёсий мухолифликка ишонч ва ҳамкорликни қарама-қарши қилиб қўйиш зарур» деб даъват этмоқда. Ядро-космик аср реалликлари, деб таъкидлайди газета, қуролсизланиш, ривожланиш, ядросиз, зўравонликсиз дунёни танлаб олиш лозимлигини тақозо этади.

БЕЛГРАД. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар Нью-Йоркдаги конференцияда ўртага қўйган таклифларга Югославия матбуоти юксак баҳо бермоқда. Белградда чиқадиган «Политика» газетаси қуйидагиларни таъкидлайди: «Москва қуролсизланиш ва бунинг натижасида бўшаб қолган жуда кўп маблағларни ривожланиш, бунёдкорлик ва ҳамкорлик манфаатлари йўлида сарфлашни жаҳондаги иқтисодий муаммоларни ҳал этиш йўли деб билмоқда».

ДЕҲЛИ. Жаҳон экономикасида содир бўлган ноҳуш, аслида эса танг вазият ривожланаётган мамлакатларни ташвиш-таҳликага солаётганлигини Совет Иттифоқи яхши тушуниб турибди, деб ёзади Ҳиндистоннинг «Пэтриот» газетаси.

ЛАГОС. Конференция қолоқликни тугатиш муаммоларини ҳал қилишда қурол-яроғ ишлаб чиқаришдан воз кечиш йўлини тадқиқ этиш учун инсониятга ноёб имконият беради, деб таъкидланади Нигериядаги НАН ахборот агентлигининг шарҳида. Сайёрамиздаги йиллик ҳарбий харажатлар триллион долларга етди, деб таъкидлайди НАН агентлиги. Бу барча ёш давлатларга тараққиёт эҳтиёжлари учун берилаётган ёрдамдан 25 баравар кўпдир. Бир соат ичида урушга тайёргарлик йўлида сарфланаётган харажатлар 3,5 миллион болани эмлаш учун етган бўлур эди. Ҳар йили касалликлардан 3,5 миллион бола нобуд бўлмоқда, бунинг олдини олиш мумкин эди, албатта.

(ТАСС, 31 август).

Болгария аҳоли жон бошига ҳисоблаганда электроника маҳсулотларини экспорт қилиш бўйича жаҳонда етакчи ўринларни эгаллайди. БХР ўз маҳсулотларини 30 дан зиёд мамлакатга жўнатади. Шу беш йиллик охиригача электроника соҳасида маҳсулот ҳажмини 2—2,5 баравар, микроэлектроника тармоғида эса 3 баравар ошириш мўлжалланган.

Суратда: Пловдивдаги заводлардан бирининг электрон техникаси ишлаб чиқариш цехида.

БТА—ТАСС фотоси.

Леваневский самолётини излаб

ОТТАВА. 28 август. (ТАСС). Канаданинг Уайтхорс шаҳридан Аляска шимолига жўнаб кетган халқаро экспедиция қатнашчилари атоқли совет учувчиси Сигизмунд Леваневский самолётининг ҳалокати сабабларини аниқлашни мўлжалламоқдалар. 1937 йил августида Чкалов ва Громов кетидан Москвадан Шимолий Қутб орқали ерга қўнмай, Аляскадаги Фэрбанскга учган «Н-209» самолёти йўлнинг охирида аварияга учраб ғойиб бўлганди.

Фалокатнинг тахминий жойига жўнаб кетган экспедиция составида канадаликлар, американиклар ва норвег учувчи Эйнер Сверр Педерсон бор. Айни шу норвегнинг Шимолий Аляска тундрасида кўрган нарсалари тўғрисида Вашингтондаги илмий ва маданий проблемалар билан шуғулланувчи Смитсон институти мутахассисларига айтиб берганлари экспедицияни ташкил қилишга туртки бўлди.

... 1967 йилда профессионал учувчи Педерсен Юкон дарёси райони устида чоғроқ бир самолётда учарди. Шунда унинг машинаси аварияга йўлиқди ва у қутб ёнидаги Сам кўли ёнига мажбуран қўнди. Норвег учувчиси қутқарувчилар келишини ўн кун кутди. У жароҳат олганлигига қарамай, кўл атрофларини кўриб чиқди. Ўшанда у ўз самолёти қулаган жойдан сал нарида металл бочка парчаларидан қурилган кулбани кўрганди. У бу бочкаларнинг Америкада ишлаб чиқарилувчи бочкалардан ниҳоятда фарқ қилишини пайқади. Кулба ёнида тобутга ўхшаш бир нарсани ва унда одам суяклари ётганини кўрди. Педерсен ҳайратда қолиб, кўрганларининг ҳаммасини бирмабир фотоплёнкага туширган ва уларни металл кассеталарга солиб бекитиб қўйганди. Аммо қутқарувчилар етиб келишганида суюнганидан эсанкираб қолиб, плёнка ва кассеталарни унутган ва улар шу бўйича авария юз берган жойда қолиб кетган.

Учувчи сирли топилмаси тўғрисидаги хотираларини шунча йилдан бери сақлаб келарди. Лекин у ўша воқеаларни авиация тарихи билан шуғулланувчи вашингтонлик мутахассисларга яқиндагина гапириб берди. Ана шунда картани, Леваневский самолётининг маршрутини, аварияга учраган экипажнинг одамлар сари бориш йўли вариантларини синчиклаб ўрганиб чиқишгандан кейин қутб яқинидаги кўл ёнида норвег топган кулба Леваневский экипажининг сўнгги макони бўлган, деган тахмин вужудга келди.

Экспедиция аъзолари яқин ҳафталарда кулбани, одам суякларини, шунингдек норвег учувчи унутиб қолдирган кассета ва плёнкаларни излаб топишни мўлжалламоқда. Бу ишлар муваффақиятли чиқса, келаси йил ундан ҳам каттароқ излаш экспедициясини ташкил қилиш мўлжалланмоқда. Америкалик ва канадалик тадқиқотчилар бу экспедицияга Совет Иттифоқи вакилларини ҳам таклиф этишмоқчи.

Яна тошқин

Бангладешдаги тошқин натижасида 600 дан ортиқ киши нобуд бўлди, бир миллиондан кўп киши бошпанасиз қолди. Кейинги қирқ йил ичидаги энг кучли тошқин тўхтамаётир.

Бир қанча жойларда ичбуруғ, безгак тарқади ва очарчилик бошланди. Булар натижасида ҳозирдаёқ 150 киши нобуд бўлди. (ТАСС).

• «Совет Ўзбекистони» давра суҳбати

ПАХТАЧИЛИК МУАММОЛАРИ

Мўл ва сифатли пахта етиштириш — илғор тажриба ва фан-техника ютуқларидан ғоят оқилона фойдаланилишга боғлиқ. Бунинг учун, аввало, пахтачиликдаги ҳамма ишларни тубдан қайта қуриш, пахтакор тафаккурида туб ўзгаришларга эришиш зарур. «Совет Ўзбекистони» Жиззахда ўтказган давра суҳбати чоғида шу борадаги муаммолар, уларни ҳал этиш йўллари тилга олинди. Давра суҳбатида Жиззах область агросаноат комитетининг раиси Р. Ҳусанов, «Джизакстепстрой» территориал бошқармасининг бошлиғи Х. Тошев, «Джизакцелинхлопок» трестининг бошлиғи Қ. Ортиқмуродов, Пахтакор районидаги Кичанов номли совхоз директори Б. Холиқулов, Мирзачўл районидаги Абай номли совхоз бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Р. Ҳайдаров, «Сельхозхимия» область бирлашмасининг раиси М. Эргашев, Дўстлик районидаги Ленин номли совхоз-техникумининг бригада бошлиғи Р. Нурлибоев, Зарбдор районидаги «Андижон» совхозининг механизатори А. Тонготаров, Дўстлик районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг бош инженери Х. Холбеков, область агросаноат комитети пахтачилик ва бошқа экинлар бўлимининг бошлиғи С. Одилов ўртоқлар иштирок этдилар.

Р. ҲУСАНОВ: Ўтган йилларда йўл қўйилган камчиликларни чуқур таҳлил қилмасдан туриб, пахтачиликда қайта қуришни амалга ошириб бўлмайди. Ана шу хатолардан бири ерга нисбатан хўжасизларча муносабатдир. Бунинг оқибатида минглаб гектар майдонларнинг мелиоратив ҳолати бузилди. Бугунги кунга келиб областимизда 15 минг 540 гектар майдон жуда кучли, 17 минг 192 гектар ер кучли ва 81 минг 751 гектар ер ўртача шўрланган. Бундан ташқари 103 минг гектардан ортиқроқ бироз шўрланган экин майдонлари мавжуд.

Ўтган йили экин майдонлари ҳолатини яхшилаш борасида бир қатор тадбирлар амалга оширилди. 161,1 минг гектар ерга картограммалар асосида ўғит солинди. 103,6 минг гектар майдоннинг шўри ювилиб, яхоб суви берилди. 9 минг гектар ердаги кўп йиллик бегона ўтлар илдизи териб олиниб, гербицидлар сепилди.

Х. ТОШЕВ: Чиндан ҳам, қатор йиллар давомида қўриқ ўзлаштириш деганда ерни оборотга киритиш тушуниларди, холос. Бунинг устига ҳар йили бир хил экин экиб, ерга нисбатан шафқатсизларча муносабатда бўлинди. Территориал бошқармамизда илгарилари йилига 5—5,5 минг гектар ерни ўзлаштириш планлаштириларди. Кейинги йилларда аввалги ўзлаштирилган ерлар унумдорлигини кўтаришга эътибор бериляпти. Шунинг учун янги ер ўзлаштириш камайтирилди. Бу йил 2 минг гектар ер ўзлаштирамиз, холос. 4 минг гектар майдоннинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш мўлжалланган. Эндиликда бизга берилаётган жами маблағнинг 70 проценти ана шундай мақсадлар учун ишлатилаётир.

Жиззах дашти экин майдонларининг мелиоратив ҳолати кескин ўзгаришининг яна бир сабаби планлаштиришдаги пала-партишлик ва нуқсонлардир. Масалан, ҳар бир ишчига 12 гектаргача ер майдони тўғри келади. Бу эса мутлақо йўл қўйиб бўлмайдиган ҳолат.

Ўзлаштирилган ер ҳажмига қараб янги хўжаликлар ташкил этилаверган, лекин маиший хизмат объектлари, уй-жойлар қуришга эътибор берилмаган. Натижада социал соҳа оқсаб қолган. Яшаш учун тегишли шароит бўлмаган жойларда кимнинг ҳам ишлагиси келади. Бир томондан айрим посёлкаларда яхшигина маиший хизмат уйлари барпо этилган. Лекин уларда хизмат турлари кам. Натижада аҳолининг маиший хизматга бўлган талаблари қондирилмаётир. Посёлкаларни газлаштириш ҳам суст. Хуллас, чўлда комплекс ўзлаштириш деган ибора асосий кўрсаткич бўлиб қолмоғи керак.

Р. НУРЛИБОЕВ: Чўл шароитида ишчи кучи танқислигини қоплашнинг бирдан-бир йўли коллектив пудратга ўтишдир. Ана шунда хўжаликни юритиш ҳам осонлашади. Ишда пала-партишликка, сансалорликка йўл қўйилмайди. Биз 1984 йилда нарядсиз ишлашга ўтганмиз. Ҳар йили планни бажаряпмиз. Ўтган йили 40,5 центнердан ҳосил кўтардик. Пахтани ёрдамчиларсиз, ўз кучимиз билан териб олдик. Жами ҳосилни машиналарда тердик.

Бироқ шу ўринда терим машиналарининг шпинделлари тўғрисида тўхталмоқчиман. Бизда шпинделлар етишмаяпти. Илгарилари реставрация пайтида пахта териш машиналарининг ярмига янги шпинделлар қўйиларди. Энди иқтисод қилиш мақсадида учдан бир қисми янгиланяпти, холос. Бунинг натижасида кўплаб пахта нес-нобуд бўляпти. Арзимаган нарсани иқтисод қиламан деб «оқ олтин»нинг сорти пасайиб кетяпти-ку?

Р. ҲУСАНОВ: Терим машинаси бор-йўғи бир ярим ой ишлайди. Лекин саноатчиларимиз етказиб бераётган шпинделлар бир мавсумга ҳам чидаш бермайди. Уларни мустаҳкамроқ металлдан тайёрлашса бўлмайдими?

Бундан ташқари ўн хилдан зиёдроқ турдаги пахта териш машинаси мавжуд. Барчаси шпинделли. Шпиндель машинанинг асосий қисми. У яхши ишламаса, пахта териб бўлмайди. Янги пахта машиналари яратиш хусусида кўп гап бўляпти. Лекин уларнинг асосий ишчи органи бўлган шпинделлар янгиланмаяпти. Шунинг учун олимлар кўпроқ шпинделларни янгилаш соҳасида иш олиб боришса мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Р. ҲАЙДАРОВ: Пахта — парваришни кўпроқ талаб қиладиган ўсимлик. Парвариш эса кўп нарсага боғлиқ. Техникани меъёрида ишлатиш, ўғит, сувни вақтида бериш, турли ҳашаротларга, бегона ўтларга қарши кураш шулар жумласидандир.

Биз экаётган пахтанинг қатор оралари 90 сантиметр. Культиваторни шунга мослаш керак. Лекин мавжуд универсал мосламалар кенг қаторлаб экилган ғўзага сифатли ишлов беролмайди. Қолаверса, ўғит соладиган банклар, подбор терадиган мосламанинг қуйи қисмидаги трубалар хусусида ҳам ўйлаб кўриш керак. «УПХ—1,5»нинг иш унуми эса умуман талабга жавоб бермайди.

А. ТОНГОТАРОВ: Менимча, шпинделдаги втулка ўрнига подшипник қўйиш керак. Саккиз йиллик фаолиятимдан кейин шу хулосага келдим. Подборщикнинг вентилятори эса жуда кучли. Ҳатто кўрак ва кўсакни ҳам сўриб кетади. Лекин тозалайдиган мосламаси йўқ.

Х. ХОЛБЕКОВ: Ҳақиқатдан ҳам ремонтдан чиқаётган шпинделлар яхши иш бермаяпти. Умуман, шпинделни ювишга ҳам кўп вақт кетади. Олимларимиз шу хусусда яхшироқ ўйлаб кўришлари керак.

Б. ХОЛИҚУЛОВ: Хўжалигимиз пахтакорлари ўз фаолиятларини қайта қуришга дадил киришганликлари қувончли. Ҳозир тўғри йўлга тушиб олганимизга шубҳа қилмаймиз. Аммо муаммолар ҳам етарли. Ҳалигача хўжаликларни аниқ бир нав билан таъминлаш йўлга қўйилмаяпти. Навлар аралашиб кетган. Аниқроғи, олган чигитларимиз уч-тўрт хил бўлади. Ўз-ўзидан равшанки, ҳар бир нав ўзига яраша парваришни талаб этади. Навларнинг аралашиб кетиши сифатли, мўл ҳосил олишга тўсқинлик қилади, албатта.

С. ОДИЛОВ: Уринли эътироз. Кейинги йилларда бу ҳол ҳосилдорликка анча салбий таъсир кўрсатди. 1985—86 йилларда областда саккизта биологик нав экилганлиги билан келишиб бўлмайди. Бу йил асосий эътиборни 1-классли уруғ тайёрлашга ва экишга қаратдик. 161,1 минг гектар майдонга 1 ва 2-классли уруғ қадалди. Уруғларнинг аралашиб кетмаслигини таъминлаш учун эса ҳар бир хўжаликка бир хил нав экилишини назорат қилдик.

Р. ҲУСАНОВ: Ҳозирги кунда ҳар бир ишчи-деҳқон ўз меҳнати самарадорлигини ёки бир центнер ҳосил давлатга қанчага тушишини мулоҳаза қилади. Бир гектар ғўза майдонида олинаётган даромад 1904—1910 сўмни ташкил этади. Пахтачиликдаги машаққатли меҳнат олдида бу жуда оз. Негаки, бир гектар токзорда бу рақам 2 минг 31 сўмни, сабзавот майдонида 2 минг 509 сўмни, картошкачиликда эса 2 минг 445 сўмни ташкил этади. Демоқчимизки, пахтанинг харид нархини қайта кўриб чиқиш керак.

Қ. ОРТИҚМУРОДОВ: Яқин ўн йиллар ичида қурилиш, саноат маҳсулотлари нархи бирмунча ошди. Пахтачиликда эса ўзгариш бўлмади. Пахта таннархининг қиммат бўлишига яна бир сабаб — мавжуд ремонт устахоналарида эҳтиёт қисмларнинг етишмаслигидир. Оқибатда арзимаган ремонт учун двигателларни заводга юборяпмиз. Тўғри, жорий йилнинг дастлабки ярмида чек системасига ўтилган хўжаликлардаги харажат ўтган йилдагидан 3 миллион 670 минг сўмга қисқарди.

Б. ХОЛИҚУЛОВ: Кейинги икки йилда хўжалигимизга 286 оила кўчиб келди. Ишчи кучига муҳтожлик сезилмаяпти. Лекин келган оилаларни уй-жой билан таъминлаб, ишчи-хизматчилар учун яхши шарт-шароитлар яратиб бериш даркор. Уларнинг кўпчилиги ҳақиқатан ҳам шахсий томорқаси бўлишини хоҳлайди. Уй-жойидан, оиласидан, кундалик турмушидан кўнгли тинч бўлган кишигина жамиятга кўпроқ фойда келтириши мумкин.

Р. ҲУСАНОВ: Жуда тўғри гап. Айнан Кичанов номли совхоз иш тажрибасини қўллаган хўжаликлар ишида кескин бурилиш ясаляпти. Аниқроғи, ишчи-хизматчилар худди шундай коллективларда муқим меҳнат қилишга интилмоқдалар. Шундай экан, барча пахтачилик хўжаликларида коллектив пудратга ўтилишига эришиш лозим. Шунда ҳам фақат сўзда эмас, балки амалда пудрат асосида иш юритиш керак.

Бу ўринда оилавий пудратнинг яна бир муҳим аҳамияти ҳақида гапирмай бўлмайди. Оилалар ўзларига ажратилган майдонларни бир-икки ишловдаёқ батамом ўтдан тозалаб бўлишмоқда. Ўтган йилги натижаларга эътибор қилинг. Бригада пудрати асосида ишлаган бригадаларда ҳосилдорлик область кўрсаткичидан 2—3 центнер кўп бўлди. Пахтакор районидаги Кичанов номли совхознинг А. Ўсаров, А. Мустафоқулов, Мирзачўл районидаги Сегизбоев номли совхознинг А. Фозилов, Дўстлик районидаги Саркисов номли совхознинг М. Абдусалимов бош бўлган бригадаларида эса ҳар гектар майдондан 36-41 центнердан ҳосил олинди. Шу боис, хўжаликларда мазкур йилда меҳнатнинг бу усулига ўтиб ишлашга алоҳида эътибор берилаётир. Ҳозир пудратчи бригадалар 718 тага етди.

Б. ХОЛИҚУЛОВ: Пахтачиликни ривожлантиришнинг асосий омилларидан яна бири алмашлаб экишни тўғри йўлга қўйишдир. Афсуски, бу тадбир кўп жойларда тартибли амалга оширилмаётир. Бу соҳада қатор муаммолар мавжуд. Эндиликда алмашлаб экишни ҳар бир зонанинг ер шароитига мосланган экиш схемалари асосида олиб бориш зарур. Демак, аввало ана шундай схемаларнинг ўзи зарур.

Ҳ. ТОШЕВ: Янги ўзлаштирилаётган ерларда чорвачилик фермалари жуда кечикиб ишга туширилаётганлиги ҳам алмашлаб экишни йўлга қўйишга тўсиқ бўлаётир.

Қ. ОРТИҚМУРОДОВ: Трестимизга қарашли хўжаликларда ғўза-беда-маккажўхори алмашлаб экишни амалга ошира бошладик. 1987 йилда 217 та алмашлаб экиш массивидан 72 таси ўзлаштирилди. Бу эса ўтган йилдагидан 10 процент зиёддир. Бу рақам йилдан-йилга кўпайиб боради.

Тупроқ мелиорацияси комплекси лабораториясининг маълумотига кўра трестимизга қарашли 102,2 минг гектар экин майдонининг атиги 14,8 минг гектари ёки 14,5 проценти шўрланмаган. Алмашлаб экиш жараёнида бу аҳволни яхшилаб бориш доимий диққат марказимизда бўлади.

Р. ҲУСАНОВ: Юқоридаги фикр-мулоҳазалардан, хулосалардан шу нарса кўриниб турибдики, эндиликда хўжаликларда бевосита тупроқнинг ҳолатини қатъий назорат қилишни йўлга қўйиш лозим. Менимча эндиликда хўжаликларда минимал агротехника услубини қўллаш тўғрисида ўйлаб кўрадиган вақт ҳам келди. Культиваторларнинг 5—6 марталаб экин майдонларидан ўтиши тупроқ структурасининг бузилишига ўзига хос «ёрдам» бераётгани сир эмас. Шунинг учун ўйлайманки, хўжаликларда тупроқ таркибини ўрганиб, иш кўрадиган агроном-тупроқшунос лавозимини жорий этиш зарур.

М. ЭРГАШЕВ: Шундай қилинса, агрохимия хизматига ҳам анча ёрдам бўлади. Агроном-тупроқшунос ўз навбатида турли заҳарли химикатларнинг ишлатилмаслигини назорат ҳам қилади. Ҳар хил касалликларга қарши курашда биз билан ёнма-ён тер тўкади.

Ҳозир хўжаликларга 2 миллион сўмлик агрохимия хизмати кўрсатяпмиз. Моддий техника базамиз яхши бўлганда эди, бу рақамни 6 миллион сўмга етказардик. Шунга қарамасдан ғўза зараркунандаларига қарши фақат биологик усулда кураш олиб боряпмиз. Айни пайтда областда 15 та биофабрика ва 20 та биолаборатория фаолият кўрсатмоқда,

Давра суҳбати қатнашчилари қўриқ область пахтачилигининг истиқболлари, кейинги йилларда вужудга келган ўткир муаммоларга тўхталишди. Пахтачиликда фан-техника тараққиётини жадаллаштиришда мутахассисларнинг роли алоҳида таъкидланди. Йиғилганларнинг фикри бир нарсада якдил бўлди: кўзда тутилаётган тадбирларнинг изчил амалга оширилиши Жиззах пахтачилигини равон йўлга олиб чиқади.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ, М. МИРЗАМУҲАМЕДОВА, Б. САТТОРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

Хўжаобод районида шу йили ташкил этилган Октябрь 70 йиллиги номли боғдорчилик совхози соҳибкорлари мевадан мўл ҳосил етиштирдилар. Улар Москва шаҳрида очилган «Андижон» фирма магазинига ҳозирга қадар юз тоннадан зиёд мева ва сабзавот етказиб беришди. Юбилей йилида давлатга 700 тонна мева, 430 тонна узум, 8 тонна лимон, 185 тонна сабзавот сотишга аҳд қилган миришкорлар айни кунларда ҳосил теримини зўр уюшқоқлик билан олиб боришаётир. Суратда: мева теришда илғорлик қилаётган Ширин Раҳимова.

Р. Ашуров фотоси (ЎзТАГ).

• «Совет Ўзбекистони» материаллари изидан

«Ўлда-жўлда»

Шундай сарлавҳа остида босилган (газетанинг 1987 йил 21 май сони) мақолада Нишон районидаги Чўли Бегимқулов номли совхоз «Пахтазор» посёлкасида ер ости сувлари юзага чиқиб, мелиоратив ҳолат ёмонлашаётганлиги, уй-жойлар нураб, дов-дарахтлар қуриб бораётганлиги ва бошқа камчиликлар танқид қилинган эди.

Ушбу мақола юзасидан ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ АГРОСАНОАТ КОМИТЕТИ РАИСИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ В. АНТОНОВдан расмий жавоб олинди.

— Лойиҳа бўйича 9-совхозда 238,5 километрли ёпиқ дренаж қурилиши кўзда тутилган, амалда эса 222,5 километрли иш бажарилган.

Ҳозирги вақтда «Средазгипроводхлопок» институти томонидан қўшимча 22 километрли траншеясиз дренаж қурилиши бўйича лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланган. Қурилишни «Каршистрой» бошқармасининг «Дренажстрой» тресги амалга оширмоқда. Бу мақсад учун 271,6 минг сўм маблағ ажратилган.

Область агросаноат комитети совхоз гидротехниги, мақола автори таклифига мувофиқ 1987—1988 йиллар учун мўлжалланган кузги-қишки гидротехник тадбирлари планида очиқ коллектор-дренаж тармоқларида механик тозалаш ва ёпиқ горизонтал дренажни ювиш ишлари ҳажмини бирмунча кенгайтиришни назарда тутмоқда.

Кўрсатиб ўтилган ишларнинг амалга оширилиши 9-совхоз ерларининг ва «Пахтазор» посёлкасининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш имконини беради.

• Кутубхоначи мактуби

КАМЧИЛИКЛАР ТУГАТИЛИШИ КЕРАК

Мамлакатимиз ўз тараққиётининг жуда муҳим босқичида. Ҳаётимизда туб бурилиш содир бўлмоқда, қайта қуриш жараёни турмушнинг ҳамма соҳаларини, шу жумладан, кутубхоналар соҳасини ҳам қамраб олмоқда.

Қайта қуриш ҳар бир меҳнаткаш, ҳар бир кутубхона ходими ўзини-ўзи қайта қуриши, яъни ўз позициясига, ўз фикрига, ўз ёндашувига эга бўлишини талаб этаётир. Шундай экан, биз кутубхона ходимлари ҳам ошкораликни кучайтиришимиз, қайта қуришни аввало ўзимиздан бошлашимиз керак.

Китоб ўқиш халқ ишига айланган ҳозирги даврда совет кишиларига яхши китоблар танлашда конкрет ёрдам бериш муҳимдир. Зеро, яхши китоб марксча-ленинча дунёқарашни шакллантиришда, билимларни эгаллашда, касб маҳоратини оширишда, совет турмуш тарзи нормаларини, юксак эстетик ҳис-туйғуларни тарбиялашда катта аҳамиятга эга.

Республикамизда кутубхона ишларини ривожлантириш учун кўп ишлар қилинмоқда. Оммавий кутубхоналар сони, унинг тармоқлари йилдан-йилга ўсмоқда.

Лекин бизнинг соҳамизда ҳам камчиликлар, ҳал қилиниши керак бўлган муаммолар талайгина. Ўзим ишлаётган кутубхонадан мисол келтирмоқчиман. Биргина кутубхоначи китобхонларни қизиқтирган саволларга мос китоблар танлаб тавсия этиши, ўқилган ҳар бир китоб ва журналларнинг ҳисобини олиб бориши, янги келтирилган китобларни жой-жойига қўйиши ва карточкаларни каталогларга жойлаштириши, эскирган, титилган китобларни ҳисобдан чиқариши керак. Бундан ташқари китобхонлар сонини кўпайтириш ва давлат планини ортиғи билан бажариш учун кўпроқ оммавий ишларни ошириш талаб этилади. Шу ишлар учун кутубхона мудири ва кутубхоначи овора. Бироқ бизларга ўрта маълумотли кутубхоначи учун 80 сўм, олий маълумотлилар учун эса 100 сўм маош берилади. Хоҳ планни бажарайлик, хоҳ бажармайлик на мукофот пули, на 13 маош оламиз. Тўғри квартал охирида агар системамиздаги кутубхоналаримиз планни бажарса бутун бир система учун мукофот берилади. Системада 50 та ходим ишласа бу мукофот ўртада тақсимланади.

Энди планларнинг ҳам мос эмаслигини айтиб ўтмоқчиман. Мен ишлаётган кутубхонада 2000 китобхон, 16000 китобхон қатнови ва 42 минг китоб берилиши планлаштирилган. Кутубхонада эса 2 киши ишлаймиз. Қиладиган ишларимиз, топшириқлар, оммавий ишлар ҳам талайгина. Қандай қилиб планни бажарсак экан деб ҳайрон бўламан. Фикримча, кутубхоналарга планнинг ҳеч кераги йўқ. Негаки, биз одамлар билан ишлаймиз, яъни ҳозирги даврда ҳамма ўқимишли, ҳаммаям ишдан, ўқишдан сўнг кутубхонага кириб 1—2 соат китоб-журнал ўқиши қийин, албатта. Лекин китобхонларни кутубхонага қатнашга, китоб ва журналларни кўпроқ ўқишига мажбур ҳам қилолмаймиз.

Ваҳолонки, кутубхоначи давлат планини бажариш учун қўшиб ёзиш ишлари билан шуғулланишга, яъни ҳар бир келган китобхонларни оиласи билан ёзиш, 1—2 та журнал ўқиса 5—6 та деб ёзиши сир эмас албатта. Яна бир муҳим масала. Биз кўпгина ҳунарлар кунларини қизиқиб нишонлаймиз. Нега энди кутубхоначилар куни йўқ. Буни нишонлашимизнинг вақти етмадимикан деб ўйлайман.

Кутубхоналарда ишлаган кўпчилик олий маълумотли кутубхоначи-библиографлар кутубхонани ташлаб мактабларда, завод ва фабрикаларда ишлашмоқда, ҳаттоки дипломини чўнтагига солиб, бозорларда нарса сотиб ўтирган ҳоллари учрамоқда.

Бундай мисоллар кўп. Сабаби маошимизнинг камлиги ва қиладиган ишларимизнинг кўплигидадир. Тўғри, биз соядa, ўтириб иш қиламиз. Фикримча кутубхоналарда қоғозбозлик, қўшиб ёзиш, кўз бўямачилик кўпайиб кетмадимикин? Бу ишларга чек қўйиш вақти етмадимикин? Кутубхона соҳасида қайта қуриш сезилмаяпти.

Ҳозир ҳамма ўқимишли. Вақт топиш кутубхонага кириб китоб ўқишга вақтини аяйди. Менинг таклифим шундай. **Бизга маълум график асосида вақт ажратилса, шу асосда пенсионерларга ва ишловчи ходимлар уйларига китобни ўзимиз олиб бориб, белгиланган вақтида қайтариб келсак яхши бўларди.** Бу— китобхонларимиз учун ҳам, ўзимиз учун ҳам қулайдир. Чунки, маълум адресга ўз қўлимиз билан китоб элтиб берамиз, вақтида ўзимиз қайтариб олиб келамиз. Бу билан қарздорнинг камайишига ва китобларимизнинг йўқолишига чек қўйилган бўлур эди. **Бунинг учун қўшимча штат берилиши ёки маошимизни оширишлари зарур.**

Шаҳар хиёбонларида қурилаётган кафелар, болалар майдончалари, барларни кўриб ҳавасингиз келади. Аммо нима учундир кутубхоналар қурилишига панжа орасидан қаралади. Кутубхона —зиё маскани. Қайта қуриш даврида бу нуқсонларни ва ҳал қилиниши керак бўлган муаммоларни биргалашиб ечайлик. Ўз меҳнатимизнинг қадрланишига эришайлик.

Сиз, азиз газетхон, фикримга қўшиласизми?

М. ФОЗИЛОВА,
Тошкент шаҳри.

• Совет турмуш тарзи

ЯХШИДАН БОҒ ҚОЛАДИ

Мактаб биноси томон бораркансиз, анвойи гулларнинг хушбўй иси димоққа урилади. Манзарали, мевали дарахтларни, бир ярим гектарлик боғни, зилол сув лим-лим чайқалиб турган ҳовузда балиқлар рақсини кўриб, баҳри-дилингиз очилади.

— Булар ёш мичуринчилар. Ниҳолларни парвариш қилишади, боғбонлик санъатини ўрганишади, — деди Қўчқор Жуманиёзов боғда ишлаётган ўқувчилар ёнида бир зум тўхтаб.

Ҳа, боғ яратиш — санъат. Бу санъатнинг сир-асрорини пухта эгаллаган, заҳматини чеккан кишигина боғ саховатидан баҳраманд бўла олади. Қўчқор ака бизга кўчатларни қанча саъй-ҳаракатлар билан яқин-йироқлардан келтирганлигини, ҳар туп ниҳол ҳисобда ва ардоқда эканлигини сўзлаб берди.

Дарҳақиқат, баҳор ва куз кезларида кўчат талаш бўлади, камёб ниҳолларни чаққон кишилар илиб кетиб, имиллаганлар доғда қолишади. «Бу танқисликка сабабчи ўзимиз. Воҳада кўчат етиштиришни кўпайтиришимиз керак» дейди Қўчқор ака. У мактаб боғида кўчатзор барпо қилиб, қишлоқни яшил либосга буркашга ҳисса қўшмоқда.

Мактабдаги манзаранинг инъикоси Қўчқор аканинг ҳовлисида ҳам намоён: гулзор, боғ, ҳовуз. Қушлар хониши, балиқлар рақси.

— Ҳар бир киши, айниқса муаллим яхши боғбон бўлиши, ерни, сувни, ҳавони мусаффо сақлаши зарурлигини инсоний бурч тақозо қилади, — дейди муаллим.

Ҳаққоний фикр. Табиатга меҳр — ҳаётга меҳр демак. Ахир, инсон табиат фарзанди-ку. Онани севиш, эъзозлаш фарзандига фарз ва қарз.

Боғбон ва муаллим. Бу сўзларнинг мазмуни замирида муштараклик бор. Фарзандни ёш ниҳолга, муаллимни боғбонга қиёс қилишлари бежиз эмас. Боғбон борки, ниҳоллар камол топади, боғ безавол яшнайди. Ёшлар камолоти муаллимнинг таълими, тарбияси ва раҳнамолиги туфайлидир.

Қўчқор ака умрини ниҳоллар тарбиясига, боғ яратишга, ёш авлодни камол топтиришга бахшида қилган педагоглардан. Уч кам етмиш ёшида ҳам йигитлардек ўтюрак. Педагогик фаолияти бошланганига роппа-роса 48 йил бўлган. Қанча йўллар, оловли йиллар, довонлар орқада қолди. Ўз қўли билан эккан гужум кўчати азим дарахтга айланиб, ҳовуз бўйидаги сўрига соя солди. У тақдиридан мамнун, ҳалол яшаб, эл ҳурматини қозонди, хизматлари жойига тушди.

Ким эди, ким бўлди? Қўчқор ака шу ҳақда сўзлай туриб, отаси Жуманиёз батракни эслайди. Эрназар бойнинг эшигида қул эди у. Бойнинг қўйларини боқиб, муҳтожликда кун кечирди, қорни нонга тўймади, устбоши бутун бўлмади. Инқилоб туфайли елкасини шамол қоқди, колхоз тузуми шарофати билан эркин, фаровон ҳаёт йўлига чиқиб олди.

Отасининг ҳикоя қилишича, бир куни судхўр бойдан қарз олганида тилхат ёздиришга саводли киши топа олмаган экан. Октябрь қуёши зулмат қоплаган ўлкани илм-маърифат нуридан чароғон этди. «Ўқи, билим ол, элда азиз бўласан», — деганди Қўчқорга падари бузруквори.

Қўчқор ака отаси ўгитига амал қилиб, ўқишга, тинмай билимини оширишга азмқарор қилди. Ўрта маълумот олгач, аввал Хоразм ўқитувчилар тайёрлаш институтини, сўнгра Самарқанд Давлат университетининг филология факультетини сиртдан тамомлади.

— Олий ўқув юртига киришга тараддудланган пайтимда уруш бошланди. Тенгқурларим сингари мен ҳам қўлга қурол олиб, Ватан ҳимоясига отланганман. Фашист босқинчилари устидан ғалаба қозонилгач, 1946 йил май ойида қишлоғимга қайтдим. Ўқитувчилик касбида ишлаш билан бирга, сиртдан ўқиб, олий маълумот олишимга тўғри келди, — деди Қўчқор ака.

— Домла, ҳали сиз бир гап айтгандингиз: дадангиз бойдан қарз олганида тилхат ёздиришга саводли киши топа олмаган экан. Бу инқилобдан бурунги воқеа. Эндиликда қишлоғингизда ҳамма саводхон эканлиги, олий ва ўрта маълумотли мутахассислар кўпайганлиги шубҳасиз. Хозирги ёшларда қайси ихтисосларга қизиқиш катта?

Қўчқор ака колхоз қишлоғидаги ҳар бир оилага ўрта ҳисобда икки-учтадан диплом тўғри келишини, олий ва махсус ўрта маълумотли мутахассисларнинг сони 130 кишидан ошганлигини айтди. Қишлоқ ёшлари асосан агросаноат сектори, халқ маорифи, маданият системаси мутахассислари тайёрлайдиган институт ва техникумларда, ҳунар-техника билим юртларида таҳсил кўришяпти.

Заррада қуёш акс этганидек, социалистик қишлоқда етук кадрлар, халқ хўжалиги мутахассислари ва зиёлилар ўсиб, камол топганлигини Қўчқор ака хонадони мисолида ҳам яққол кўриш мумкин.

Жуманиёзовлар сулоласида педагоглик асосий касб. Оила оқсоқоли Қўчқор аканинг ўзи маориф ветерани, ўқитувчилик фаолиятини 1939 йилдан бошлаган, 1961 йилдан буён мактаб директори. СССР халқ маорифи аълочиси. Катта ўғиллари Одилжон ва Улуғбек, келинлари Санамжон ва Гулбаҳор олий маълумотли, тажрибали ўқитувчилардан. Учинчи ўғли Шуҳрат ёшлар ва ўсмирлар спорт мактаби директори, унинг турмуш ўртоғи Ўғилжон институтнинг физкультура факультетини тамомлаб, Навоий номли мактабда ихтисоси бўйича дарс беряпти. Катта қизи Нодира рус тили ва адабиёти ўқитувчиси. Яна бир қизи Манзура ва ўғли Мардонбек ҳунар-техника билим юрти муаллимлари. Кичик ўғиллари ака-ука Мирхонбек билан Зафарбек эса қурувчилик касбини танлашди. Биринчиси қурилиш техникумини, иккинчиси ҳунар-техника билим юртини тамомлаб, техник ва мастер вазифаларида ишламоқдалар.

Пиру-бадавлат оилада дипломлар сони ўн тўрттага етган. Жуманиёзовлар сулоласидан ўн педагог етишиб чиқди. Шунинг ўзи ўтмишда зулмат қоплаган ўлка революция туфайли қайта туғилиб, маърифат зиёсидан нурафшон бўлганлигининг ёрқин далили эмасми!

— Билим олиш, касб-кор ўрганиш, дипломли бўлишгина кифоя эмас. Ота-оналар, педагоглар фарзандларнинг одоб-ахлоқи, маънавий етуклиги тўғрисида ғамхўрлик қилишлари лозим. Биз эътиқодли, қобилиятли ва гўзал фазилатли кишиларни, муносиб ўринбосарларни тарбиялаб вояга етказишга даъват этилганмиз, — дейди Қўчқор ака.

Кекса педагогнинг ўзи бу борада шахсий ибрат кўрсатаётир. У директор бўлиб ишлаётган «Коммунизм» ўрта мактабида таълим-тарбияни такомиллаштириш, ислоҳотни изчиллик билан амалга ошириш соҳасидаги ибратли тажрибалар район миқёсидаги семинарда оммалаштирилганлиги бежиз эмас.

Кўп йиллик хизматлари учун «Ҳурмат Белгиси» ордени билан тақдирланганида, самимий табрикларга жавобан Қўчқор ака ташаккур изҳор қила туриб деди:

— Педагог меҳнатини қадрлагани учун партия ва ҳукуматга раҳмат. Халқ ҳурмати, шогирдлар таъзимининг ўзи ҳам ўқитувчига катта мукофот деб биламан.

Қишлоқ Совети депутати бўлганлиги оловқалб коммунист зиммасига катта масъулият юклаган, у сайловчиларнинг наказларини бажариш йўлида ҳамиша жон куйдиради. Мактаб ёнидаги хушманзара жойда Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган қаҳрамонлар хотирасига ўрнатилган ёдгорлик қишлоқдаги ҳамма учун табаррук ва мўътабар жой. Ватан учун жонларини қурбон қилган жангчиларнинг номлари мармар лавҳаларга битилган. Уларнинг орасида Қўчқор аканинг яқин дўстлари ва акаси Бектурди Жуманиёзов ҳам бор. Халоскорлик бурчини оқлаш мақсадида фронтга отланган Қўчқор ака ҳамқишлоқлари ва ўз акаси учун душмандан қасос олди. II даражали Улуғ Ватан уруши ордени, жанговар медаллар ва қўмондонлик ташаккурларига мушарраф бўлди. Ўқитувчилар ва ота-оналар ташаббуси билан ўрнатилган ёдгорлик ёшларни ватанпарварлик, жанговар анъаналар руҳида тарбиялаш мақсадига хизмат қилмоқда.

— Катта мақсад, эзгу орзу-умидлар билан яшаган, келажакка ишонган, дили беғубор, ҳақиқатпараст одамнинг юрагида олов ловуллаб туради. Менимча, ҳоримаслик ва қаримасликнинг сири шунда— дейди у.

Янгиариқ районидаги «Коммунизм» ўрта мактаби директори, қалби қуёш педагог Қўчқор Жуманиёзов биз билан хайрлашиб, мактаб боғида мева тераётган ёшлар томон юриб кетди. Олдинги йилларда экилган олма, шафтоли, гилос, нашвати мева бера бошлади. Ёш кўчатлар нишона кўрсатадиган вақт ҳам узоқ эмас. Бош боғбон Қўчқор ака ҳар туп ниҳол авайлаб парвариш қилинишида дил меҳрини, куч-ғайратини аямайди. Чунки ниҳоллар меҳрга интиқ. Яхшидан боғ қолади.

М. ЖАЛОЛОВ,
Ф. ЗОҲИДОВ.

• СССРда Ҳиндистон фестивали

Георгий ИВАНОВ:

«ТОШКЕНТ БАЙРАМГА ТАЙЁР»

СССРда Ҳиндистон фестивали Тошкент ташкилот комитети штабининг сўнгги мажлиси аниқ ва тезкорлик билан ўтди. Министрликлар ва идораларнинг вакиллари ортиқча гап-сўз қилмай, ўзларига топширилган соҳалар ва хизматлар тайёр эканлигини маълум қилдилар. Совет—Ҳиндистон фестивалларининг бош директори Г. А. Иванов ҳам ҳамма нарса тахт бўлганини тасдиқлади.

Аммо бу ҳамма масалалар ҳал этилди, деган маънони билдирмайди. Ҳар соат, ҳар дақиқа саволлар туғилмоқда.

— Георгий Александрович, Москвадан сиз Ленинградга борасиз, у ердан Тошкентга учасиз, сўнгра Деҳлига борасиз. Бундай тиғиз иш биринчи ой бўлаётгани йўқ...

— Бунга ҳинд артистларининг концертлари, кўргазмалар, кинофестиваллар ўтаётган СССРдаги ўнлаб шаҳарларни ҳам илова қилинг, осон иш эмас, албатта. Аммо ташкилот комитетида ташаббускор, ижодкор кишилар тўпланишган. Шу сабабли муаммолар ҳеч қийинчиликсиз ҳал этилмоқда. Бу гап тошкентлик касбдошларимга ҳам тўла тааллуқлидир. Тошкент дирекцияси зиммасига юклатилган ҳамма вазифалар кўнгилдагидек бажарилмоқда. Қурувчилар ва безатувчиларга жуда қисқа муддат берилганига қарамай, Ҳиндистон халқ байрами — Утсав тантанали маросими ўтадиган В. И. Ленин номли майдон тайёр бўлди. Ҳиндистон коллективларининг чиқишлари программаси келишиб олинди, концертлар, кўргазмалар, репетициялар учун заллар тахт қилинди.

Кези келганда айтиш кераккки, Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон концерт ташкилотлари вакиллари билан кенгаш ўтказиш менинг Тошкентга командировкам вазифасига киради. Ҳиндистон вакиллари регионадаги ўнлаб шаҳар ва қишлоқларда бўладилар. Дўст халқ санъати билан мумкин қадар кўпроқ совет кишилари танишишлари учун ҳамма ишни қилиш керак.

— Тошкентдаги тантаналар билан Совет—Ҳиндистон фестивалларининг иккинчи босқичи очилиши эълон қилинди. Бу қандай босқич? Бу босқичлар ўзи нечта?

— Маълумки, фестиваль бир йил давом этади. Шу сабабли уни биз «босқич»ларга ажратдик. Биринчиси — Москва ва Ленинграддаги байрамни, иттифоқдош республикаларда Ҳиндистон концертларини ўз ичига олади. Тошкентдаги Утсав иккинчи босқични очади. Шундан кейин кинофестиваллар, кўргазмалар, Совет Иттифоқи бўйлаб концертлар, шунингдек Ҳиндистонда мамлакатимиз фестивалининг тантанали очилиши бўлади. Бу воқеа Деҳлида ноябрнинг охирида бўлади.

Маросимнинг бош рассом — дизайнери ва фестиваль постановкачи группасининг директори Дашрат Патель биз билан суҳбатда дунё ҳали бундай тадбирларни кўрмаган эди, деди. Тошкент асосий байрамлар ўтадиган учта совет шаҳарлари каторига кирганлигидан Ўзбекистон аҳолиси мамнун бўлмоқда. Нима учун айни Тошкент танлаб олинди?

— Совет — Ҳиндистон фестиваллари Ҳиндистон мустақиллигининг 40 йиллиги ва Октябрнинг 70 йиллигига бағишланди. Тошкентни Ҳиндистон томони танлади. Ҳиндистон тарихидаги кўп воқеалар сизнинг шаҳрингиз билан боғлиқ. Шулардан бири 1966 йилда Тошкент декларациясининг имзоланганидир. Бу декларация Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги қуролли можарони тўхтатишда ҳал қилувчи роль ўйнади. Яна бир муҳим фактни келтираман. Тошкент — йирик саноат ва маданият марказидир. Бу ерда Ҳиндистон тарихини яхши билишади, Ҳиндистон миллий маданиятини тушунишади ва қадрлашади.

Мендан кўпинча Тошкентда Утсав Москва ва Ленинграддаги байрамга ўхшаш бўладими, деб сўрашяпти. Йўқ, ўхшамайди. Бу улкан ва такрорланмас маданий тадбирдир. Бу ерда саҳна майдонлари ва павильонлар структураси янгича ҳал этилган, ўзига хос декорация ишлатилган. Навоий номли театрда, бошқа концерт залларида ўтадиган оммавий томошаларда ҳали мамлакатимизда ўз маҳоратини намойиш қилмаган Ҳиндистон ижодий коллективлари қатнашади.

Дашрат Пателнинг режасига кўра, Утсав — халқ байрамида фақат Ҳиндистон вакиллари эмас, балки меҳмондўст мезбонлар ҳам иштирок этадилар. Мен байрам режалари рўёбга чиқишига ишонаман.

— Совет Ўзбекистонидан Ҳиндистонга кимлар вакил бўлиб боради?

— Республиканинг энг яхши ижодий коллективлари боради. Улар орасида Навоий номли опера ва балет театрининг балет артистлари, «Баҳор» давлат халқ ансамбли, «Ялла» вокаль-чолғу ансамбли бор. Ҳиндистон аҳолиси Тошкент қўғирчоқ театри коллективининг ижоди билан танишади, Ўзбекистоннинг манзарали-амалий санъати кенг намойиш қилинадиган кўргазмага боради.

Бу коллективларнинг ҳаммаси сентябрь ойининг охирида Москвада репетиция ўтказади.

Бу келгусидаги гаплар. Ҳозир эса биз Тошкентда Ленин номли майдонда Утсав байрами очилиши маросимини сабрсизлик билан кутмоқдамиз.

Л. ЛЕВИН,
С. ФЕНЮТИН.
ЎзТАГ мухбирлари.

Ҳиндистондан келган фестиваль қатнашчилари шодухуррамлик билан кутиб олинмоқда.

С. ВЕЛИЧКИН фотолари (ЎзТАГ).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги

Тошкент политехника институти кафедралар бўйича профессор-ўқитувчилар составидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА

мудирлар (фан доктори, профессор, фан кандидатлари, доцентлар): экономика ва химия саноатини ташкил қилиш, инглиз тили, 2-рус тили, тоғ ишларини автоматлаштириш ва электрлаштириш, рангли металлар металлургияси, радиотехника ва радиосистемалар, радиоэлектрон аппаратларни конструкциялаш ва ишлаб чиқариш;

профессорлар: геология, электрон ҳисоблаш аппаратларини конструкциялаш ва ишлаб чиқариш (0,25 ставка), ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш (0,25 ставка);

доцентлар: 1-сиёсий иқтисод, чизма геометрия ва чизмачилик 1-жисмоний тарбия, 1-олий математика, (2), 2-жисмоний тарбия (0,25 ставка), машинасозлик технологияси, рангли металлар металлургияси, машиналарнинг деталлари, қишлоқ хўжалик машиналари (0,25 ставка), бинокорлик конструкциялари, технология ва фойдали қазилма конлари технологияси ва уни очиқ ишлашни комплекс механизациялаш, электр изоляция ва кабель техникаси, (0,25 ставкадан 2 ўрин), экспериментал ва назарий физика, саноат корхоналари ва шаҳарларнинг электр таъминоти, электрон ҳисоблаш машиналари, бошқарувнинг автоматлаштирилган системалари, техник кибернетика (3), тоғ ишларини автоматлаштириш ва электрлаштириш, чет эллик студентлар учун ижтимоий фанлар (2), архитектура тарихи ва назарияси, расм, ранг тасвир ва ҳайкалтарошлик, назарий ва умумий иссиқлик техникаси (2), тоғ транспорт машиналари ва тоғ механикаси, 3-олий математика.

катта ўқитувчилар: чизма геометрия ва чизмачилик (3), 1-жисмоний тарбия (6), 2-жисмоний тарбия (3), чет тиллар (немис тили);

ассистентлар: 1-сиёсий иқтисод (2), чизма геометрия ва чизмачилик (2), 1-олий математика (3), машинаозлик технологияси (2), физик электроника, материалшунослик, пайвандлаш ишлаб чиқариши ускуналари ва технологияси, металл қирқувчи станоклар ва асбоблар, машиналарнинг деталлари (2), аналитик химия, электрон-ҳисоблаш машиналари (3), электр техникасининг назарий асослари (2), радиотехника ва радиосистемалари, этика, эстетика ва дизайн (0,5 ставка), автоматика ва телемеханика, экспериментал ва назарий химия (4), электрон ҳисоблаш аппаратларини конструкциялаш ва ишлаб чиқариш (2), 3-олий математика (2), техникавий кибернетика, бинокорлик материаллари;

ўқитувчилар: 1-жисмоний тарбия (3), 2-жисмоний тарбия (3), чет тиллар (2-немис тили), граждан мудофааси

Саноат ишлаб чиқариши ва қурилиш ташкилотчиларини тайёрлаш факультети бўйича

доцент: қурилишни бошқариш (0,5 ставка):

КЕЧКИ-СИРТҚИ БЎЛИМ БЎЙИЧА
ТОШКЕНТ ШАҲРИДА

доцентлар: бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш, олий математика (2),

ассистентлар: биноларнинг конструкциялари, олий математика;

ўқитувчилар: рус тили (4)

ОЛМАЛИҚ ШАҲРИДА

ассистентлар: металлургия курсини олиб бориш, кўмир ва минерал хом ашёлар технологияси, металл конструкциялар, пишиқлик назарияси ва қурилиш механикаси, чизма геометрия ва чизмачилик,

ЖИЗЗАХ ШАҲРИДА

доцент: чизма геометрия ва чизмачилик;

ассистентлар: технология, қурилишни ташкил қилиш ва унинг технологияси.

НАМАНГАН ШАҲРИДА

доцент: саноат ва граждан қурилиши.

ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАР МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ФАКУЛЬТЕТИ БЎЙИЧА

доцентлар: «Экономика ва қурилишни планлаштириш», «Ҳисоблаш техникаси ва уни қўлланиш» курслари бўйича.

КОНКУРС МУДДАТИ 5 СЕНТЯБРГАЧА.

Ҳужжатлар юбориш учун адрес: Тошкент шаҳри, ГСП, Навоий кўчаси, 13- уй, 49-хона.

• Жамиятда аёлнинг ўрни

— Афсус-афсус, суткада атиги йигирма тўрт соат бор, холос, — дейди қаёққадир шошиб турган Гулчеҳра Мўминова.

Муҳаббат Мирзаева жиддий оҳангда гап бошлайди:

— Менимча, кураш тугаган жойда ҳаёт ҳам тугаса керак.

— Одамнинг жони битта бўлади... қийнаб нима ҳам қилардим уни, — дейди таманно жилмайиш билан милиция бўлимига келтирилган бир жувон, — кун ўтяптими, ўтяпти...

БИР ОСМОН ОСТИДА

Мен юқорида уч аёлнинг уч жойда, уч хил вазиятда айтган сўзларини эсладим. Ҳа, улар республикамизнинг турли жойларидан, бири-бирига бутунлай ўхшамаган одамлар. Лекин уларни бирлаштирган бир нарса бор: уччаласи ҳам бир осмон остида яшайди, бир заминга оёқ босишади, бир ҳаводан нафас олишади...

● ТОШКЕНТ кўчаларини кезиб юриб, катта бино ёнидаги фотовитринада бир танишимнинг суратини кўриб қолдим. У қашқадарёлик пахтакор Гулчеҳра Мўминова эди. Чўл қизининг Москвада, Кремлдаги Съездлар саройида СССР космонавт-учувчиси В. Климук билан қизғин суҳбатлашиб турган пайти тасвирланган эди суратда. Хаёл мени узоқларга бошлаб кетди...

Гулчеҳра билан икки йил муқаддам Қаршининг қайноқ чўлида танишган эдик. У Усмон Юсупов районидаги Ульянов номли совхозда бригада бошлиғи бўлиб ишлар экан. Мени ўзининг далаларни кезавериб пачоғи чиқиб кетган «Жигули»сида олиб юриб, бригадаси пахтазорларини кўрсатди.

Ўша кунлари мен бу серғайрат, пахтакорлик қон-қонига сингиб кетган фидойи қиз ҳақида кўп нарсаларни билиб олган эдим. У оддий деҳқон оиласида туғилди. Ўрта мактабни тугатиши биланоқ дугоналарини институт ва техникумларга кузатиб қўйди-да, ўзи пахтазорга йўл олди. Пахтачилик бригадасида ишлай бошлади. Тез вақтдаёқ механизаторлар тайёрловчи қисқа муддатли курсни тамомлаб, «зангори кема» рулига ўтирди. Орадан кўп ўтмай механик-ҳайдовчилар сафидан ўрин олди.

Икки йилдан кейин унга пахтачилик бригадасини ишониб топширдилар. Мустақил иш уни масъулиятлироқ бўлишга, ташаббус билан ишлашга ундади. Мана, ўн йилдирки, у районидагина эмас, областда ҳам илғор бригадирлардан саналади.

Мен уни қайноқ меҳнат қучоғида ҳам, жамоатчилик ишларини бажараётганида ҳам, оила аъзолари даврасида ҳам учратганман. Совхоздаги кўзбўямачиликлар муҳокама қилинган партия йиғилишида давлатни алдаш фактларини қоралаб, қанчалик куюнчаклик билан гапирганини яхши эслайман. Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш инженерлари институтининг Қарши филиалини аъло баҳолар билан битириб, дипломни қўлга киритгач, ёш болалардай қувонганини ҳам кўрганман. Дамба-дам у уҳ тортиб қўяди: «Афсус-афсус, суткада атиги йигирма тўрт соат бор, холос-а!» Бундай дейишининг сабабини яхши биламан.

Гулчеҳра пахта етиштирадигина эмас, жуда катта жамоатчилик ишларини ҳам бажаради. У совхоз партия комитети шунингдек, Қашқадарё область партия комитети бюросининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати. Ўтган йили КПСС XXVII съездида қатнашди. Бундан ташқари унинг яна бошқа кўплаб, қоғозларга ёзилган ва ёзилмаган вазифалари бор. Албатта, уларнинг ҳаммасини бажариш учун вақт керак.

Гулчеҳрадаги жўшқинлик, ғайрат-шижоат, матонат, жасорат ҳақида ўйлар эканман, беҳос кўз ўнгимда яна бир иродали, матонатли инсоннинг қиёфаси намоён бўлади.

● У КОММУНИСТИК районини марказида, Янгибозор шаҳар, «Правда» кўча 3-уйдаги 2-квартирада яшайди. Исми-шарифи Муҳаббат Мирзаева. ....Етмишинчи йилларнинг бошларида Тошкентнинг ғарбий қисмида жойлашган студентлар шаҳарчасининг талабалари иккита қўлтиқтаёққа суянганича узун йўлакчадан ҳансираб бораётган бу қизчани неча марталаб кўрганлар. У оғир-оғир нафас оларди. Пешонасида маржон терлар ялтирарди. Ҳар уч-тўрт қадамда тўхтаб, дам оларди. У ўзи таҳсил кўрадиган маданий-оқартув техникумига мана шу йўлдан қатнарди. Уч нафар дугонаси билан бирга яшайдиган тўртинчи қаватдаги ётоқхонасидан пастгача нечта зинапоя бўлса, ҳар бирини ёддан биларди. Ҳа, тўртинчи қаватдан биринчи қаватга роса бир ярим соатда тушарди у. Техникумгача бўлган юз метрни эса бир соатда босиб ўтарди. Сўнгра эса тўртинчи қаватда жойлашган ўз аудиториясига яна бир ярим соатда аранг кўтариларди. Умуман кунига олти соат ўқир ва саккиз соат йўл босарди.

Шу-шу қийналиб, азият чекиб юриб, техникумни тугатиб олди. Тугатганда ҳам имтиёзли диплом билан тамомлади.

Бахтсизликнинг боши асли қаердан бошланган эди — ҳозир бу ҳақда аниқ бир нарса дейиш қийин. Эллигинчи йилларнинг охирлари эди. Беш яшар қизалоқ Муҳаббат полиомиелит дардига йўлиқди. Дадаси Маъмур ака, онаси Сабиҳа опалар дарҳол қизчани врачларга олиб бориб кўрсатдилар. Елдилар, югурдилар...

Яна бир нарсани ҳам ҳозир аниқ айтиш қийин: ё биринчи кунлари диагноз нотўғри қўйилдими ёки касаллик ҳакимлар ҳукмига бўйсунмай ривожланишда давом этдими? Лекин авваллари ўйнаб-кулиб юрган қизча навбатдаги операциядан кейин ўрнидан туролмай қолди. Уни Оржоникидзе районидаги мажруҳ болалар махсус касалхонасига жойлаштирдилар.

Маданий-оқартув техникумининг кутубхоначилик бўлимини аъло баҳолар билан битиргач, стенографистлик курсини тамомлади. Ундан кейин эса Москвадаги СССР санъат халқ университетининг сиртқи бўлимида таҳсил кўрди. Ўзини адабий ишга урди. Мана, неча йиллардан бери у ўзбек адибларининг асарларини рус тилига таржима қилади.

Унинг ҳаётида одамлар, яхши одамлар катта роль ўйнайдилар. Узоқ суҳбатимиз давомида Муҳаббат унга дўстлик қўлини чўзган кишиларни бирма-бир тилга олади. Булар, энг аввало, тақдирнинг оғир қисматига дуч келган, аммо иродаси букилмаган, қизга яшаш ва ишлаш, жамият учун наф келтиришга шароит яратиб берган кишилардир. Мана, ўшалардан бири, район партия комитетининг секретари Надежда Александровна Кузнецова («Аҳволимни кўрибоқ навбатсиз равишда квартира ажраттириб беришга муваффақ бўлди»), иккинчиси район касалхонасининг бош врачи Бахтиёр Холов («Телефон трубкасини кўтаришим биланоқ «Тез ёрдам» етиб келди»), Тошкентдаги маданий-оқартув техникумининг ўқитувчилари Анна Валерьяновна Алябьева, Саодат Каримовна Каримова, Людмила Семёновна Семёнова ва бошқалар.

Муҳаббатнинг дўстлари жуда-жуда кўп. У республикамизнинг турли бурчакларидан мунтазам равишда хатлар олади. Монголия Халқ Республикасидан ўз тенгдоши ва тақдирдоши бўлмиш Буяна Намсамбучийин билан мактублар алмашиб туради. Буяна иккаласи Москвада касалхонада бирга даволанган эдилар.

...Муҳаббат билан бўлган учрашувимиздан бир нарса ёдимда қолди. Бу ҳам бўлса унинг ёниқ сўзлари «Менимча, кураш тугаган жойда ҳаёт ҳам тугаса керак», деди у гап орасида.

● ОҚҚА дуч келсанг қора, нурга дуч келсанг эса соя эсга тушади. Гулчеҳра ва Муҳаббат ҳақида фикр юритар эканман, уларнинг тенгдоши бўлмиш бир аёл ёдимга тушди. Уни гавжум шаҳарлардан бирида учратган эдим. Исми-фамилиясини, турар жойини аниқ айтишим мумкин эди, лекин шу ердаги таниш милиция капитани огоҳлантириб қолди: бу аёлнинг дадаси шаҳардаги яхши одамлардан бири бўлган экан. Унинг қўлида жуда кўп одам таълим олибди, ўз қизига келганда эса... Қизининг юриш-туришидан, ҳатти-ҳаракатларидан кўп хижолат чекармиш. У кишининг ҳурмати учун қизининг асл исмини яшириб, қўя қолдим.

У институтни иккинчи курсдаёқ тарк этди. Оила қуриб икки йилдаёқ ажралишди. Йирик-йирик савдо ходимлари билан тил топишиб олди. Чайқовчиликка ўтди. Уни уч марта қўлга тушириб суд қилдилар. Лекин ҳар сафар ёш болаларини инобатга олган ҳолда шартли жазо бердилар.

Мен у билан шаҳар милиция бўлимида кўришдим. Ёши ўттиз бешларда. Тўрт мучали соғ. Тоғни урса, талқон қилади. Ҳамма нарсага бепарво... Кулгани кулган. «Одамнинг жони битта бўлади, — дейди у лоқайдгина, — қийнаб нима қиламан уни. Кун ўтяптими, ўтяпти.

— Бу сафар энди шартли жазо беришмайди, болаларингиз ҳам катта бўлиб қолган...

Томчида қуёш акс этади, деган гап бор. Юқорида сўзлаб ўтган учта танишимнинг тақдири ҳам замондошларимизнинг жасорати, матонати, иродаси, шунинг билан бирга биз ҳали таг-томири билан олиб ташлашга улгурмаган иллатлардан дарак бериб турибди.

Ҳа, буларнинг ҳаммаси бир осмон остида юз беряпти...

Бир осмон ости ва бир замин устидаги уч учрашув. Уч хил тақдир. Мени кўп ўйлантирди улар.

Замонамиз шундай: ҳар бир киши ҳар куни ва ҳар соатда қаҳрамонлик ва жасорат кўрсатиб яшаши шарт эмас. Бизнинг кундалик жасоратимиз — ҳалол-пок меҳнатимиз, Ватанга садоқатимиз, моддий бойлик яратишимиз, эртанги кун авлодини тарбиялаб етиштиришимиз. Ҳа, мана шулар бизнинг кундалик кўз илғамас қаҳрамонликларимиздир. Юракларимизнинг тозалиги, мақсадларимизнинг поклиги ҳам шунга киради. Гулчеҳра, Муҳаббат каби кишилар ҳаётни яна ҳам улуғворроқ қилиб кўрсатади бизга. Ногоҳ буюк Чеховни эслайман. «Фидойи кишилар қуёшдек зарур, деган эди ёзувчи. Улар жамиятнинг энг шоирона ва ҳаётбахш элементи бўлиб бошқаларга ҳаяжон, таскин берадилар. Уларнинг шахсиятлари... жасорат, эътиқод ва аниқ мақсадга эга бўлган одамлар борлигини жамиятга уқтириб турувчи жонли гувоҳлардир...»

Қодиржон СОБИРОВ.

• Спорт

КУРАШ:

ЖАҲОН ЧЕМПИОНЛАРИ

Францияда эркин кураш бўйича ўтказилган жаҳон чемпионати якунланди. Беллашувларни кўтаринки руҳда ўтказган Совет полвонлари кетма-кет йигирма биринчи марта команда ҳисобида биринчи ўринни эгаллашди. Вакилларимиз олтита олтин, битта кумуш, иккита бронза медалига эга бўлишди. Бу муваффақиятга ўзбекистонлик курашчилар ҳам муносиб ҳисса қўшдилар. Қатор йиллардан бери мағлубият аламини нималигини тан олмай келаётган Арсен Фадзаевнинг бу сафар ҳам омади келди. Финалгача бўлган беллашувларни шиддат билан ўтказган А. Фадзаев ҳал қилувчи курашда майдонга тушмай қўя қолди. Боиси грек спортчиси Георгиос Атанасиадис ўз имкониятларини чамалаб, Арсенга рўпара бўлишни лозим топмади. Шундай қилиб Фадзаев жаҳон чемпионатининг олтин медалига сазовор бўлди. Ака-ука Махарбек ва Аслан Хадарцевларнинг чиқишлари ҳам кўпчиликни қувонтирди. Ҳар иккала курашчи финал беллашувларини муваффақиятли ўтказиб, ғолиблик супасига кўтарилдилар.

ЧИМ ХОККЕЙ:

ҚЎШИМЧА ВАҚТДА

Москвада ўтказилган Европа чемпионати ғолиблари аниқланди. Нидерландия командаси қитъа чемпиони бўлди. Англия хоккейчилари иккинчи ўринни эгаллашди. Учинчи ўрин учун ГФР командаси билан майдонга тушган Совет хоккейчилари қўшимча вақтда имкониятни (3:2) бой беришди. Хоккейчиларимиз тўртинчи ўрин билан қаноатланишга мажбур бўлишди.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

БИРИНЧИ ОЛТИН

Италия пойтахтида жаҳон чемпионати давом этмоқда. Совет спортчилари совринли ўринларни эгаллашга ҳаракат қилишмоқда. Ҳозирча найза улоқтириш бўйича В. Евсюков, марафончи З. Иванова, баландга сакраш бўйича Т. Быкова чемпионатнинг кумуш медалларига сазовор бўлишди. 400 метрга югуришга 49,38 секунд сарфлаган О. Брызгина маррада биринчи бўлиб, Совет командасига дастлабки олтин медални келтирди.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги «Узбекконцерт»

«ИНТУРИСТ» МАДАНИЙ-АХБОРОТ МАРКАЗИ БИНОСИДА (Советская кўчаси, 2-уй) 8, 9, 10, 11, 12 сентябрь соат 19.30 да

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 70 ЙИЛЛИГИ ВА ҲИНДИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ 40 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН

СССРДА ҲИНДИСТОН ФЕСТИВАЛИ

ҲИНДИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИНИНГ КОНЦЕРТЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

8-11 сентябрда — ГУЖАРАД-ДАНЖИ, ОРИССА-САМБАЛ ПУР ШТАТЛАРИНИНГ ФОЛЬКЛОР-РАҚС ГРУППАЛАРИ, ҒАРБИЙ БЕНГАЛ-БАУД ШТАТИ ФОЛЬКЛОР-ВОКАЛЬ ГРУППАСИ.

10 сентябрда — ГОА-ТАРАНГА, УТТАР-ПРАДЕШ НАТЕРИ ШТАТЛАРИНИНГ ФОЛЬКЛОР-РАҚС ГРУППАЛАРИ,

ОРИССА - ДАШРАТХИ МАХАРАНА, МАДХЬЯ-ПРАДЕШ ШТАТЛАРИНИНГ ФОЛЬКЛОР ВОКАЛ ГРУППАЛАРИ.

9, 12 сентябрда — ПАНЖОБ-ГИДДА, ГУЖАРАТ-МЕР РАС ШТАТЛАРИНИНГ ФОЛЬКЛОР-РАҚС ГРУППАЛАРИ.

САРЖУБХАК КХАНДЕ ФОЛЬКЛОР-ВОКАЛЬ ГРУППАСИ.

Билетлар соат 14 дан 19.00 гача сотилади.

Ўрта Осиё медицина педиатрия институти ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари биоорганик химия кафедрасининг мудири, профессор Х. Х. Хакимовга онаси

Мунира МУСАХОНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбек давлат концерт-филармония бирлашмаси коллективи Т. Жалилов номидаги Ўзбекистон Давлат халқ чолғу оркестрининг солисти, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист М. Х. Тоировга рафиқаси

Тамара Ивановна АНДИРИАНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ўзбекбирлашув» республика улгуржи савдо базаси коллективи шу базанинг бош директор ўринбосари З. Э. Юнусовга онаси

Лаълихон ПУЛАТОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• Тингланг, томоша қилинг

2 сентябрь, чоршанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 — «90 минут». 9.35 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 10.40 — Жонли табиат. 11.40 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.40 — Қайта қуриш прожектори. 16.50 — Е. Евтеева рақсга тушади. 17.30 — Ҳужжатли фильм. 18.00 — Ҳар доим бўлсин қуёш! 18.45 — Сиз яратган боғ. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Дунё ва ёшлар. 20.05 — Гитара ва фортепьяно учун дивертисмент. 20.25 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Енгил атлетика. Жаҳон чемпионати. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.30 — Вьетнам Социалистик республикасининг миллий байрамига.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильмлар. 9.35 — М. Глинка. Вальс-фантазия. 10.05 — Немис тили. 10.35 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Физика. 12.05 — Шахмат мактаби. 13.10 — Батальонлар ўт очишни сўрашяпти». Бадиий фильм, 2-серия. 14.20 — Истеъдод. 15.20 — Янгиликлар. 15.30 — Рус адабиётида ватанпарварлик мавзулари. 16.30 — Волейбол. Халқаро турнир. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Онамларнинг мактаби. 19.15 — Музикали киоск. 19.45 Инсон, ер, коинот. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Енгил атлетика. Жаҳон чемпионати. 21.30 — Время. — 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Батальонлар ўт очишни сўрашяпти». Бадиий фильм, 3-серия. 23.25 — Футбол. Йўқлама. «Спартак» — «Жальгирис». «Динамо» (Мн) — «Динамо» (К). 01.25 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги таронналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Пионер телетайпи. 8.10 — Телефильм. 17.30 — Биология. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.30 — Фильм-концерт. 19.00 — Агросаноат ва Озиқ-овқат программаси. 19.30 — Ахборот. 19.45 Гиёҳвандликка қарши кураш. 20.20 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ўзбек куйларидан концерт. 21.30 — Время. 22.05 — «Чукотка бошлиғи». Бадиий фильм.

ЎзТВ-II. 19.25 — Эртаклар оламида. 19.55 — Ритмик гимнастика. 20.20 — «Бензаколонка маликаси». Бадиий фильм. 21.30 — Время. **ФРУНЗЕ.** 22.05 — Озуқа — ҳамманинг иши. 22.35 — «Мактаб директорининг кундалиги». Бадиий фильм.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Бизга мактуб йўллабсиз. 9.30 — Инсон, дин, замон. 10.15 — Болалар учун концерт. 11.15 — Юность. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 12.40 — Шеърият. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Э. Қандов куйлайди. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Юлдузча. 16.00 — Вьетнамнинг миллий байрами — республика деб эълон қилинганлигининг 42 йиллигига. 18.15 — Қишлоқ ҳаёти. 18.30 — СССР халқ артисти З. Хонларова куйлайди. 19.20 — Аланга. 19.40 — Хўжалик юритишга ўрган. 22.30 — Музикали ҳаёт янгиликлари. 23.15 — Катталарга болалар ҳақида. 23.30 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР. Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.